

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Mr. cererii de insc. in Reg. publ. per. 234/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

A színház mérlege

Befejeződik a kolozsvári Thalia színház temesvári vendégszereplése és nemsokára távozik városunkból a magyar művészi együttes. Alkalmossal illik mérleget csinálnunk, hogy szerepel a követel és tartozik rovatában. A bemutató ez alkalommal azonban igen egyszerű. A kolozsvári magyar színház minden művészi tevékenységnek eleget tett a közönséggel szemben, mi vagyunk az adósok mindazért, ami szépeket, jót és nagyszerűt, az egész vendégszereplés kora alatt élvezhettünk. Eppen ezért kötelességünk leszögezni, hogy a Thalia színház a befokozottabb várakozásokat is maradéktalanul kielégítette. A legváltozatosabb műsort nyújtották, s egész itt tartózkodásuk alatt egyetlen egy olyan előadás sem akadt, amely a közönség kielégítetlenül, vagy csalódással távozott volna.

Egész munka volt, amit ezek a kitűnő művészek végeztek. A legnagyobb lelkesedés, a legaprólékosabb műgonddal zajlott le minden előadás. Ez a nagy, komoly felelősséggel, amit ők az íróval, színpaddal és a közönséggel szemben tanúsítottak lankadtalanul, átkesítette a nézőket is, megteremtette azt a fontos kapcsolatot, amely nélkül nem lehet magasabb értelemben vett színjátszás. A kolozsvári magyar színészek, a rendezés s egyáltalán az anyagi áldozatkészség is újból tömegeket vonzottak be a közönséget a már-már hitevesztett színházba és egyben a színpad tisztét is visszateremtették ezek a nemes törekvések. Így nem csodálkozhatunk, hogy visszaverte helyét a közönség érdeklődésében a már végeleg száműzött próza. Ismét megtelt a színház, ismét áhítatosan figyelő tömegre lett a gondolkodásra készítő, mélyebb problémákat boncoló társadalmi színművek, sőt dicsőiesen feltámadt dermedtségéből a klasszikus dráma is, mint ahogyan azt a Cyrano de Bergerac és a Bizánc ragyogó sikere bizonyítja.

Jól tudjuk, hogy micsoda anyagi rizikót jelent a mai könnyed szórakozásokra beállított törekvésben, az ilyen vállalkozás. Jól tudjuk, hogy aleti szempontból szinte botorság, könnyelmű befektetési allűr, rengeteg költséggel ilyen darabokat berendezni, felruházni, kidiszletezni, próbákkal tengernyi időt eltölteni, mert az ilyen áldozatosság még siker esetén sem térülhet meg anyagilag. Különösen a kolozsváriak esetében, akik sokkal többet nyújtanak, mint amennyi vidéki viszonylatokban elképzelhető. Tessék csak megnézni ezt a színpadot, ezt a játékot! Itt az erkölcsi sikerrel lehet szó. De éppen ez az egész bizonyítja a legjobban, hogy az igazságosság, — erről is szólni kell — magasabb elvátásnak tekint a színház munkáját. Művészi üdülésnek, hogy a színházba tóduló népet csak szórakoztassa, hanem művelje, felemelje az örök szépségek magaslatára. Színházunkban a vasfüggöny fölött ez a mondás csillog nyanyetékkel: mundus scena-vita transitus, veni, vidisti, audisti. A világ a szín — az élet átmenet, jöjjetek, lássátok, hallgassátok. A Thalia rendeltetéséhez híven mindenben megfelelt a hívó szónak.

Könnyű műzsája szórakoztatott, élveztünk könnyed és érzelmes operettet, kacagtunk szellemes francia vígjátékokon, kivirult számunkra magyar népszínmű vadvirágos szépsége, látnunk, hallottunk társadalmi színművet, drámát, ultakból feltámadó nagy történelmi tragédiát, látnunk a maga stílusában és mindent a rendelkezésre álló erőkhöz képest a legjobban. A kolozsvári magyar társulat eltávozik. De amit elment és cselekedett a színpadon, mint élmény-erő emlék, még sokáig visszazeng majd a szívünkben. Visszavárjuk őket. Ha megint lesz magyar színházi idény Temesvárott, csakis ők jöjjenek.

A képviselőház elfogadta a módosított házszabályokat

Nem fér össze a parlament méltóságával, hogy az egyes képviselők végigjárják a miniszteriumokat

Bucurestiből jelentik: A képviselőház szerda délelőtt 10 órakor tartotta ülését. Az elnöki széket Vaida-Voevod foglalta el, a miniszterek közül Calinescu miniszterelnök és Titeanu voltak jelen. Megkezdődött az általános vita a házszabályok felett.

Radu Portocale előadó olvasta fel a házszabályok szakaszait, majd több képviselő hozzászólása után egyes szakaszokban kisebb jelentőségű módosításokat fogadtak el. Voicu Nitescu képviselő azt kérte, hogy előbb a petíciók bizottságához tegyék át a kérdéseket, amely azokat ki-válogatja, nehogy a kisebb jelentőségű ügyekkel túlságosan igénybe vegyék a minisztereket. Calinescu miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány azt kívánja, hogy a legteljesebben legyen tájékozódva azokról az eseményekről, amelyek az országban történnek, hogy semmi sem kerülje el figyelmét. Ezért azt javasolta, hogy a képviselők kérdéseiket egyenesen a miniszterekhez intézzék, akik mindenkor válaszolni fognak és megteszik a szükséges intézkedéseket.

A kamara elfogadta a fegyelemre vonatkozó 14-ik szakaszt, míg a 15-ik szakasz a fegyvernyelésre vonatkozik. Az ülésen több képviselő arra vonatkozólag kért felvilágosítást, hogy a hatóságoknál történő közbenjárások miképpen folytathatók le. Calinescu Armand miniszterelnök emelkedett szólásra, aki a következőket jelentette ki: 1

— A parlament tekintélyének megővése érdekében a kamara tagjainak, akár a kérvényező irodáinak, akár felszólalások, akár pedig az illető miniszternél tett kihallgatások által, bármikor lehetőségük nyílik kérdéseik elintézésére. Azonban az

nem engedhető meg, hogy a képviselők végigjárják a különböző minisztériumi ügyosztályokat,

ahol esetleg elutasításnak teszik ki magukat. Nem fér össze a képviselők méltóságával, hogy különböző érdekek ügyében közben járjanak. Ne térjünk olyan útra, amelyet végképpen ki kell küszöbölünk a parlament munkájából.

Vaida-Voevod királyi tanácsos kijelentette, hogy meg kell szűnnie a bűnös kijárási rendszernek.

— Bizottságot alakítunk — mondotta Vaida-Voevod —, amely átvizsgál minden kérvényt és azokat, amelyek alaposan meg vannak indokolva és törvényesek, előterjeszti az illető minisztériumnak.

Vaida-Voevod elnök ezután szavazás elé bocsátja a házszabályt, amelyet 183 szavazattal őt ellenében elfogadtak. Az ülés déli egy órakor felfüggesztették és azt csütörtök reggel 10 órakor folytatják.

A szenátus mai ülésén sor került a titkárok megválasztására. Négy titkárt választottak: Alexandru Romalo 126 szavazatot kapott, Agri-cola Cardas 124, Alexandru Samoil 114 és Maria Pop asszony 108 szavazatot. Ugyancsak sor került a kvestorok megválasztására is. Ezek a következők lettek: Virgil Alimanisteanu, Negel Ioanitiu és Hans Otto Roth. Ezután az elnök felszólította a szenátorokat, hogy iratkozzanak be abba a bizottságba, amelyben dolgozni kívánnak. Az ülés további részében a trónbeszédre adandó válasz vitáját kezdték meg. Felszólalt dr. Iacobovici tanár, az orvoskolégium és Mitica Ionescu a gyógyszerészek nevében.

Molotov fogadta Anglia és Franciaország nagyköveteit

Tovább folynak a moszkvai tárgyalások

Moszkvából jelentik: Molotov külügyi népbiztos szerdán délután fogadta az angol és francia nagyköveteket és a társaságukban lévő Strangot. A nagyhatalmak képviselői átnyújtották a szovjetkormány megbízottjának Anglia és Franciaország legújabb javaslatait.

A francia diplomáciai körökben teljes titoktartást örlének meg a moszkvai tárgyalásokkal kapcsolatban, jól értesült körökben azonban tegnap este már bizonyos bizakodás nyilvánult meg, amelynek oka nemcsak a megbeszélések új fordulatában rejlik, hanem a három érdekeltségeknek abban a szándékában is, hogy a tárgyalásokat a lehető legrövidebb időn belül sikerrel befejezzék. A tiencsini helyzettel kapcsolatban Párisban remélik, hogy a tiencsini viszályt sikerül helyi jelentőségűvé korlátozni.

A francia sajtó változatlan érdeklődést tanúsít a moszkvai tanácskozások iránt. A Figaro szerint igen nagy hiba volt, hogy a tanácskozá-

sok idő előtt nyilvánosságra kerültek.

A Petit Parisien moszkvai információjára alapján azt írja, hogy a tanácskozások most már kedvezőbb mederben folynak és a legnagyobb nehézségeket kiküszöbölték.

Az Oeuvre szerint az angol kormány Strangot teljes felhatalmazást adott a francia formula támogatására. Ez a javaslat szabadkezet nyújt a szerződő felek mindegyikének arra nézve, hogy a másik két aláíró segítségét kérje, ha életérdekei kockán forognak.

A Tass-ügynökség hivatalosan jelenti: Egyes német lapok június 20-án azt a hírt közölték, hogy az Angliával és Franciaországgal folyó tárgyalások során a szovjetkormány kifejezetten kívánta volna távolkeleti határainak biztosítását, ami akadályt jelentene az egyezmény megkötésében. A Tass-ügynökség felhatalmazást kapott annak közlésére, hogy ez a hír teljesen alaptalan.

Semmiféle gyanús próbálkozásnak, olesó ripacsodásnak ne legyen többé helye itten. Így kívánja azt Temesvár és az egész Bánság magyar

közönsége, amely nem búcsúzik most, hanem azt mondja, azt óhajta: — a mielőbbi viszontlátásra. (Flaneur.)

Japán és Anglia egyaránt kerülni akarják a súlyos nemzetközi bonyodalmakat

Tej, zsir és vaj teljesen elfogyott az engedményes területen A Domei-ügynökség újabb japán győzelmet jelent

A keletázsiai diplomáciai feszültség némi enyhülést mutat. Francia illetékes helyen, tegnap este megállapították, hogy a válság bár lassan, de a megoldás felé halad. London, valamint Tokió magatartása arra vall, hogy egyik fél sem óhajt súlyos nemzetközi bonyodalmakat felidézni. Általános a nézet, hogy a helyzet kulcsa Washington kezében van. Az Egyesült Államok közvetítő kísérleteinek nem sok sikert jósolnak ugyan Párisban, de kétségtelennek tartják, hogy az Unió magatartása végül is elhatározó befolyással lesz Tokió döntésére. London és Washington, valamint London és Páris állandó kapcsolatot tartanak fenn.

Tokióban igen nagy jelentőségűnek tartják Doone, amerikai ügyvivőnek, a japán külügyminisztériumban folytatott hosszas megbeszéléseit. Sokan arról beszélnek, hogy az amerikai ügyvivő felajánlotta az Egyesült Államok közvetítését a tiencsini ellentétek békés elintézésére. Döntőbíróként, állítólag Yarnel, amerikai tengerenagyt, a távolkeleti amerikai flotta főparancsnokát emlegetik, aki Tiencsinbe érkezett.

MOZGÓSÍTOTTAK AZ ENGEDMÉNYES TERÜLET ANGOL ÖNKÉNTESÉIT

Tiencsini jelentés szerint két élelmiszerral megrakott tehérgépkocsinak, amelyet angol gyalogság kísért, sikerült áttörni a blokádot és bejutott az engedményes területre. A lakosság jelentős mennyiségű főzelékhez jutott, amelyben igen nagy volt a hiány. Az élelmiszer ellátás azonban továbbra is akadályozva van. Főleg tej, vaj és zsir hiányzik.

A brit engedményes terület önkéntesei parancsot kaptak, hogy álljanak készen a mozgósításra. Egy kereskedelmi hajónak sikerült a japán blokádot áttörni és élelmiszereket hozni. Több teherautó is megérkezett ugyanide.

Az United Press jelenti Tiencsinből, hogy japán közlemény szerint, 3000 fegyveres fehér orosz vasárnap át akar vonulni az angol engedményes területen. Mivel a fehér oroszok szoros együttműködésben vannak a japánokkal, attól tartanak, hogy a felvonulás során összeütközés keletkezik a fehér oroszok és az angolok között.

JAPAN RAGASZKODIK EREDETI KÖVETELÉSEIHEZ

Az Exchange Telegraph tudósítójának a tiencsini japán katonai hatóságok részéről, tegnap este kijelentették, hogy Japán ragaszkodik ahhoz a követeléséhez, amely szerint az angol-japán konfliktus csak akkor intézhető el, ha Anglia megszünteti Csang Kai Sek kormányának támogatását.

A Reuter ügynökség jelentése szerint, londoni hivatalos körökben cáfolják azokat a híreszteléseket, hogy a moszkvai megbeszéléseket a távolkeleti helyzetre is kiterjesztik és hangsúlyozzák, hogy a tárgyalások kizárólag európai alapon folynak.

A JAPÁNOK CÁFOLJÁK AZ ANGOL FERFIK ÉS LEÁNYOK BANTALMAZÁSÁNAK HIRÉT

A japán tengerészetiügyi minisztérium közli, hogy szerdán reggel félhat órakor a japán tengeri haderő egységei megtörték a kínaiak ellenállását és elfoglalták azokat a szigeteket, a melyek Svatov várost uralják, ugyanakkor erősítéseket végeznek a kínai partok mentén, hogy ezáltal végleg lefődjék Csang-Kai-Sek uralmát.

A japán nagyvezérkar szerda délután kiadott jelentése szerint a japán felderítő csapatok 4 óra 30 perckor bevonultak Svatov városába. A tiencsini angol helyőrség parancsnoka megbeszélést akart folytatni a japán főkonzullal, de az az ajánlatot visszautasította. A Domei-ügynökség jelentése szerint felelős japán körökben kijelentették, hogy a meztelenre vetkőztetett angol férfiak és leányok bantalmazásának meséje beteg agy szüleménye és nem egyéb aljas rágalom.

SVATOV IS BLOKÁD ALÁ KERÜL

A Svatov közelében partraszállt japán csapatok közelednek a város felé és a kínai helyőrség csak igen gyenge ellenállást tanúsít. A

japán haditengerészet vezetői azt tanácsolták a három angol hajó parancsnokának, hogy ne fussanak be a svatovi kikötőbe, mert ott katonai mozdulatokat hajtanak végre.

A három angol hajót feltartóztatták, mire két angol hadihajó parancsot kapott, hogy Svatovba induljon a gőzösök segítségével és a vizsgálat levezetésére.

Svatovban ezidőszent még nyugalom van, de nemzetközi körökben tartanak attól, hogy a blokádot kiterjesztik a városra is, miáltal a legutolsó délkeleti szabad kikötő is japán ellenőrzés alá kerül.

A japán csapatok főhadiszállása hivatalosan jelenti, hogy a japán csapatok szerdán délután tizenhat óra harminc perckor bevonultak Svatov városába.

WASHINGTON KÉNYSZERÜLVE LESZ AZ ANGOL-FRANCIA ÉRDEKEK MELLÉ CSATLAKOZNI

Párisból jelentik: A francia közvélemény erősen hiszi, hogy Anglia legutóbbi érélyes lépése visszavonulásra fogja kényszeríteni a tokiói kormányt. Az Egyesült Államok állásfoglalásával kapcsolatban a francia sajtónak az a véleménye, hogy végül is Washington az angol és francia érdekek mellé fog állni. Ennek a feltevésnek ellentmond

az a közöny, amellyel Washingtonban az északkeleti eseményeket fogadták.

Egy másik francia feltevés szerint Amerika mégis csak fellép döntőbíróként. A legutóbbi francia értesülések szerint angol-francia delegá-

cióült össze Singaporeban, a Khent nevű hadihajó fedélzetén, hogy megbeszélje a helyzetet és a tennivalókat. A lapok véleménye szerint keletázsiai háborús konfliktus esetén az európai hatalmak főhadiszállása Singaporeban lenne.

ÚJ NAGYSZABÁSÚ TERV KINA ELLENÁLLÁSÁNAK LETÖRÉSÉRE

A Havas ügynökség hitelt érdemlő forrásból jelent: Wang-Csing-Wei, a kínai végrehajtó biztosság alelnöke, aki Csang-Kai-Seket elhagyta, Japánba utazott és javasolta, hogy az általa kidolgozott terv szerint járjanak el. Wang-Csing-Wei terv az alábbi pontokból áll:

1. Svatov és Pathoi elfoglalása, hogy a délkeleti kínai csapatok utánpótlását meggátolják.
2. Új nagyszabású támadás a Jance környékére, hogy a negyedik vörös hadsereget elszakítsák a kínai főhadiseregtől.
3. Sianfu és Yenan városok elfoglalása, így megakadályozható legyen Csang-Kai-Sek hadseregeinek támogatása Szovjetországról részéről.
4. Amennyiben ezeket a célkitűzéseket megvalósították, Wang-Csing Wei hajlandó új kínai kormányt alakítani és Kína nevében csatlakozni a kommunistaellenes egyezményhez és világkonfliktusok törése esetén a tengelyhatalmakhoz.

Tiencsinből jelentik, hogy mintegy 100 asszony és gyermek tegnap elutazott Tiencsinből különböző fürdőhelyekre. A japán hatóságok nem akadályozták meg elutazásukat. Az önkéntesek készen állnak minden eshetőségre és össze is gyűltek a főhadiszálláson. Brit gyalogsági járőrök cirkálnak a konfliktus zóna területén. A Sanwich és Lowestof angol hadihajók a tiencsini kikötőben tartózkodnak.

AZ ANGOL MINISZTERTANÁCS ÜLÉSÉNEK

Az angol kormány szerdán tartotta a hetedik minisztertanácsát, amelyen Halifax lord külügyminiszter beszámolt a Sigemitsu japán követvel folytatott tárgyalásairól, valamint a tokiói angol követ helyzetjelentéséről. Nőgyűlési rendre került a Moszkvával folytatott tárgyalások ügye is, amelyek már tíz napja folynak a Press Associations jelentése szerint az angol kormány nem adott utasítást a tárgyalások meggyorsítására, de bizonyosra veszik, hogy már rövidesen befejezik a tárgyalásokat.

Gafencu külügyminiszter utban hazafelé

A konstantinápolyi patriárka értékes aranykeresztet ajándékozta meg a minisztert

Gafencu külügyminiszter tegnap délután 1 órakor a Dacia nevű hajón Athénből Konstantinápolyba érkezett. Fogadására megjelentek a román követ, a bucarestii török követ és a város polgármestere. A külügyminiszter a hajó fedélzetén fogadta az újságírókat, akiknek a következőket mondotta:

— Athéni fogadtatásom éppen olyan meleg légkörben történt, mint az ankarai. Bizonyos, hogy a Balkán szövetség négy fővárosában ugyanaz a politikai felfogás uralkodik, amely a béke és függetlenség fenntartásához

szükséges. Az egész világnak tudomásul kell vennie békekedvezményeket és egységünket.

A külügyminiszter tegnap délután félhat órakor a Fener palotába látogatott és felkereste a konstantinápolyi patriárkát, akit hódolatáról és tiszteletéről biztosított. A patriárka értékes keresztet ajándékozta meg a külügyminisztert és áldását küldte Románia uralkodójának és román kormányának. Este fél hat órakor Gafencu felszállt a Dacia hajóra és elindult hazafelé.

XII. Pius pápa békeértekezlet összehívására fáradozik

A Daily Scooth értesülése szerint XII. Pius pápa a különböző hatalmaktól kérvényes értesülések alapján újból megkezdte tevékenységét egy békeértekezlet összehívására. A nagyhatalmak bizonyos feltételek mellett hajlandók a zöld asztalhoz ülni az európai problémák megbeszélésére. A terv gyakorlati kivételének egyedüli nehézsége a Szovjetuniónak a békeferencián való részvétele.

Nagyarányu aranycsempészetet lepleztek le

Nagyváradon volt a csempészet központja, ahonnan naponta 3—4 kiló aranyat vittek külföldre

Bucurestiből jelentik: A rendőrhatalóságokhoz jelentés érkezett, hogy újabb nagyobb arányú aranycsempészes történik. Az aranycsempés banda a külfölddel állott összeköttetésben. A belföldön főleg

Abrudon, Tordán és Nagybányán szerezték be az aranyat,

de közvetítők útján összevásárolták a fekete tözsdén az aranypénzeket is. Cernautiban szenzációs leplezés történt ugyanakkor, amikor az ország más részein is folyt a nyomozás. Megállapították, hogy a csempészek vezetői Korda Kálmán és Darvas Lajos nagyváradai egyének,

akik szoros összeköttetésben állottak Reichmár Márkus, Katz Mandel, Pogradinski Mátyás és Rondl Mátyás cernauti egyénekkel, akik

a fekete tözsdén és egyébütt vásárolták össze az aranyat, amit Nagyváradon adtak el

Popovici Mihai főügyész és a rendőrközeg megállapítása szerint az aranyat kettős fenékbőrdönben szállították Budapestre, ahol elváltáért adták el. Cernautiban, Nagyváradon és más városokban is naponta 3—4 kiló aranyat csempésztettek ki. A banda tagjai megcsalták ügyfeleiket olyan módon, hogy hamis dollárért is vásárolták aranyat.

Józseffalváért

Abba a hatalmas mozgalomba, amely a legett bukovinai Józseffalva község újjáépítése érdekében megindult, bekapcsolódtak az egyik emesvári elemi iskola apró növendékei is. Szépen zsebpénzükből spórolták el, lemondtak egy kifliről, vagy füzetről, hogy egy-két lejt adassanak. Arra gondoltak, hogy Józseffalván is vannak gyermekek, akik most szülőikkel együtt a tűzvész következtében hajléktalanok lettek, heznek, nélkülöznek és még iskolai könyveik is odaégették. A jó Isten bizonyára megfizeti adakozásukat, mint ahogy megjutalmazza mindazokat, akik a szegényekkel jót cselekesznek.

Tegnap a Déli Hírlap kiadóhivatalában a következő adományok folytak be:

H. Romy	200.—
Heilmann Ludwig	150.—
E. I.	100.—
Dornhelm Jenő	500.—

Szegény elemisták a még szegényebbeknek 182.—
L. Lili 300.—

Eddig nyugt. adományok: Lei 30.715.—
Gyűjtésünk a mai napig: Lei 32.147.—

A gyűjtést tovább folytatjuk és minden donánt a Déli Hírlapban nyilvánosan nyugtánunk.

Az Erdélyi Római Katolikus Népszövetség Temesvár-Egyházmegyei Központja — mint már jelentettük —, szintén az első között lépett szorába, akik a testvéri sorsközösség szeretétől indítva, minden áldozatot meghoznak, hogy Józseffalva hajléktalanjainak újból ott-ont adjanak. Eddig gyűjtésünk eredménye tizenhatezer lei és egy vagon fedőcserép, valamint az öteleki tagozat által adományozott 200 lei és magyarszentmártoni tagozat által adományozott 400 lei. A gyűjtések tovább folynak. Adományokat úgy a központi iroda Temesvár, I. Jósabuc-utca 2. szám, I. emelet, mint a Misszió egyházközség, Lonovici-utca 4. szám, átvész. A befolyó adományokat nyilvános nyugtázás mellett küldik majd el az illetékes helyre.

Roosevelt a háborúról

Washingtonból jelentik: A Fehér Házban tartott sajtókonferencia során Roosevelt elnök nem volt hajlandó válaszolni arra a kérdésre, hogy 1940-ben armadszor is fellép-e elnökljelöltnek. Az elnök arról eszélt, hogy az új semlegességi törvényt még a parlament szabadságolása előtt meg kell szavazni, ebben azonban nem lenne tilos a fegyver és munió eladása háború idején. A semlegesség a legjobb eszköz a háború elkerülésére. A törvény sürgős megvázására azért van szükség, mert ha a parlamenti szünet alatt törne ki az európai háború, úgy az amerikai kormány megkötött kézzel kell, hogy szemlélje az eseményeket.

Danzigban őrizetbe vett angol matrózok

Varsóból jelentik: A danzigi rendőrség letartóztatta a Baltower nevű angol hajó matrózait. Az ártézkedés azért történt, mert a matrózok udvariassággal nyilatkoztak Hitler kancellárról. Később szabadon bocsátották őket és a hajó elhagyhatta a kikötőt.

Régi ezer márkás bankjeggyel akart lovat vásárolni a furlangos cigány

Novacovicí Josif buziási cigány elhatározta, hogy lovat vásárol. Az ideai január 13-iki vásáron kitudozni is kezdett Ogarlaci Josif berzoviai gazdával, aki lovat eladásra hajította a vásárra. Megállapodtak a vételárban, amely ezer lei volt. A cigány megfogta a kötőféket, azután a zsebébe nyúlt, majd szeszajtogatott pénzt nyomott Ogarlaci kezébe és letve elindult a loval. A gazdálkodó kibontotta a pénzt, amely valóban ezres bankó volt, de nem román pénz, hanem egy 1910-es kibocsátású német birodalmi ezer márkás bankjegy, amelyet már régen kivontak a forgalomból és semmi értéke nincsen. Ogarlaci az értéktelen bankjeggyel a kezében Novacovicí után szaladt, azt visszaadta neki és kiragadta a kötőféket a cigány kezéből, elvezette a lovat. A furlangos cigány tehát ló nélkül maradt, de csakis kísérlete miatt megindult ellene az eljárás. A törvényszék tegnap tartott tárgyalásán a vádlott nem jelent meg és így távollétében másfél hónapi börtönrre ítélték.

A HABZÓ FOGPÉP

A nagy tubus Lei 28.— A kis tubus Lei 18.—

Németország erődítményeket épít keleti határain

A nyugati határon is nagyarányú csapatmozdulatok észlelhetők. Rosenberg beszéde a demokrata tekintélyek hanyatlásáról

Berlinből jelentik: A „Berlin—Róma—Tokió” című folyóiratban Ciano gróf „Háromszáz millió” címen cikket írt, amely világos okfejtéssel tárgyalja a tengelyhatalmak politikájának lényegét és a politika nyomán megindult fejlődést. A cikk kiemeli, hogy a német—olasz katonai szövetség létrejötté Európa legutóbbi történelme legnagyobb politikai eseményének nevezhető. Az európai államok számára ma két út áll nyitva: együtt haladnia a bekerítővel, vagy állást foglalni ellenük. Jugoszlávia a tengely oldalán áll. A tengelynek még egyetlen barátja sem szenvedett vereséget, jogaiért vívott harcában. Az ellentábor ugyanazt nem tudja bebizonyítani. Az antikommunista népek eszméi közössége a teremtő béke alapján, igazságos békét kívánnak. Ez a közösség ma már új világot alkot.

A folyóirat egy másik cikket teljesen Jugoszláviának szentel. A cikk szerint Pál jügoszláv kormányzó herceg németországi látogatása a rendhatalmainak békepolitikájához való csatlakozását jelenti.

A News Chronicle és a Daily Herald szerint a német birodalom

nyugati és keleti határai mentén magyarányú csapatmozdulatok észlelhetők.

A News Chronicle értesülése szerint a Siegfried vonn első állásait csapatok szállták meg. A Daily Herald viszont arról ír, hogy Németország gyors ütemben épít erődítményeket Lengyelország és Keletporoszország felőli határain.

Rosenberg birodalmi vezető a Nordische Gesellschaft lübecki összejövetelén mondott nagy beszédében tegnap este kijelentette, hogy ma majdnem az egész világot nagy feszültség tölti el. Ez a feszültség azt mutatja, hogy minden tekintély összeomlóban van. A világ demokráciái voltaképpen maguk okozói az egykori tekintély összeomlásának. Versaillesben döntő eshetőség kínálkozott a világkultúra, a világgazdaság és a világbéke megvalósítására. Versaillesben azonban nem kultúrbékét teremtettek, hanem világdiktatúmat, amely emésztő pusztulást okozott, nem csupán a német élet-

ben, hanem egyúttal leszállította valamennyi nép körében az egykor védelmezett demokráciában való hitet.

Beszéde további során Rosenberg kijelentette, hogy mindenkinek kötelessége az Északi és Keleti tenger közötti gazdasági tér követelményeit szolgálni. Eppen ilyen kötelesség távol tartani mindazokat a számító ügynököket, akiknek nem érdekük, hogy ebben az életterben rend legyen, sem pedig az, hogy az északi népek életét igazán felvirágoztassák, hanem csupán az, hogy tovább folytassák a világ kizsákmányolását.

Tegnap este Réder tengernagy, a német flotta főparancsnoka és Kavalajari olasz tengernagy megkezdték tárgyalásaikat. Beavatott körökben úgy tudják, hogy a német—olasz vezérkari tárgyalás egyrészt folytatja le a két admirális.

Berlini hírek szerint Moszkvában nem hivatalos német küldöttség tartózkodik, hogy tárgyalásokat folytasson a német—orosz árucseré forgalom növeléséről. Elsősorban olaj-, zsír- és faauro Németországba való kiviteleről tanácskoznak, de ezenkívül szóba kerül a vasérc-export fokozása is. Németország kész és félkész gyártmányokat szállítana cserébe Szovjetországnak és mint német gazdasági körökben beszélnek, hajlandó lenne 800—900 millió márka hitelt is gyűjtani a Szovjet számára.

Csütörtökön érkezik az angol pirályi pár Londonba

Az angol királyi pár 5 hetes távollét után, csütörtök délután érkezik vissza Londonba. Az angol törvényhozás hódoló felirattal fogadja az angol uralkodó párt és a feliratot abban a pillanatban olvassák mindkét házban, amikor a király és a királyné az anyaország földjére lép.

Ma és minden nap
moziban

BOSFOR

(L'ESCLAVE BLANCHE)
(U VEDETA FAVORITA A ZILEI)
VIVIANE ROMANCE
91 JOHN LODGE

REGIA: C.W. PABST

Háromszázezer leibe kerül egy földkörüli utazás — a levegőben

Repülés a föld körül — tizenegy nap alatt

Megirtuk már, hogy Bucuresti és New York között, Marseille-en, Lisszabonon és az Azori-szigeteken át, hetenkint egyszer közlekedő szabályos légiforgalom indult meg, amely egyedülre csak levelek továbbítását vállalja.

Pár nappal később jött a kiegészítő híradás, hogy június 24-től ugyanennek a járatnak New Yorkból felszálló gépe már utasokat is visz magával és hogy a rendelkezésre álló negyven helyet már le is foglalták.

E hír jelentősége sokkal nagyobb, mint ezt az avatlan első hallásra gondolhatná. Az Atlanti-óceán északi részét átszelő személyszállító légi járat ugyanígy Marseilleben, a távolkeleti légi járat végpontjával érintkezve, ez az utóbbi légi vonal pedig Honkongban a Csendes-óceánon átívelő repülőjáratba torkollik. Másszóval: június 24-től a már üzemben lévő vízi- és szárazföldi gépeken kényelmesen körülrepülhetik majd a földet olyan polgári utasok is, akik nem rekordra és nem sportteljesítményekre törekednek. Földkörüli kereskedelmi viszonylatban is lassankint kiszorítja a hajót és vasutat a repülőgép.

NEW YORKTÓL — NEW YORKIG

Módunkban áll itt leközölni ennek a technikai téren forradalmi újításnak számító, átszállásokkal lebonyolított, menetrendszerű pontos sággal megismétlődő földkörüli repülésnek útirányát, főbb állomásait és hozzávetőleges időtartamát.

Menjünk nyugatról keletre. New Yorkból a Pan American Airways hatalmas vízirepülőgépe az Azori-szigetek és Lisszabon érintésével két nappal rövidebb idő, körülbelül 44—45 óra alatt teszi meg a Marseille melletti Marig-

nane-tóig az utat. De e 45 órában már benne van hat órai békés alvás is, a szárazföldön: Lisszabonban.

Marignaneból az Air France több éve működő, távolkeleti légi járatát veszi igénybe az utas. A francia gép Tunisz, Beyrout, Karachi, Kalkutta, Saignon és hanoi érintésével — e leszállások főleg az üzemanyagpótlás miatt szükségesek — Hongkongban teszi le. Idő: körülbelül négy nap.

Hongkongból ismét a Pan American Airways légi expresszére száll át a világot járó turista. E harmadik útszakasza a Csendes-óceán szeli át. Főbb állomásai: Manilla (Fülöp-szigetek), Guam, Wake- és Midway-szigete, Honolulu (Hawai-szigetek) és San Francisco. Idő: körülbelül négy nap.

San Franciscótól New Yorkig a gyorsított kontinentális légi járat alig húsz óra alatt röpteti el az utast.

Vagyis összegezve: június 24-től bárki körülrepülheti a földet — tizenegy nap alatt, bővebben számítva! Ha az illető június 24-én, szombaton reggel indul el New Yorkból, akkor július 4-én, kedden reggel megint New Yorkban száll le. Hol marad ettől Phileas Fogg teljesítménye?!

Még két kiegészítő adat.

Ez a földkörüli menetrendszerű repülés fennként mintegy 300 ezer leibe kerül. New Yorkban a rendkívüli újítás első hírére megrohanták a Pan American Airways központi irodáját a jelentkezők. Eddig ötszáz utas jegyzette elő magát a földkörüli járatokra

Két város

Két város, két nagy tengeri kikötő áll ma a világ érdeklődésének központjában. Tiencsin Távolkeleten, Hope északirányú tartományban fekszik, a Pai-ho folyó torkolatánál és egy egész vidéket ural, Danzig a Visztula torkolatánál található, szintén népes nagy város és kulcsfontosságú helyek között sok a hasonlóság. Aki Danzigot bírja, az uralkodik a Visztula felett, aki pedig Tiencsin birtokába jut, az magáénak mondhatja a termékeny Hope-tartományt, amely Észak-Kína egyik leggazdagabb földje. Távolkeleten japánok és angolok között folyik a végsőig elcsesedett harc, közelnegyutagon németek és lengyelek állnak egymással szemben talpig fegyverben, mindegyik magáénak követelve az ősi terrozt. Európa, Ázsia és Amerika pedig ideges nyugtalannul, kicsit reszkelve és félve figyelik Tiencsin és Danzig körül folyó eseményeket és találgatja, vajjon melyik város lobbanthat a lángra a világot, melyik probléma élesedik odáig, hogy a fegyverekre kell bízni a döntést.

Tiencsin jogilag és földrajzilag a kínai birodalom egyik tengeri kikötője, a fegyverek gáza azonban Japáné és tudjuk, hogy a fegyverek elhallgatják a jogot és csak a tényleges helyzet ismeri el. Anglia, amely a világ minden sarkában megveti lábát, hogy piacot és fogyasztókat biztosítson magának, Tiencsinben is megretentett engedményes területet, ahol angol közigazgatás, ahol már a japán hódítás elcsúszott Kína felségjoga. Az angol kormány nem akarja elismerni a japán hódítást és megtagadja továbbra is a koncessziós terület megfességéhez, amit Japán nem akar respektálni. Így tehát a két világhatalom érkei ütköztek össze és ma még nem tudható, hogy az érdeellenték hová vezetnek. Egyelőre Tiencsin körül ostromzár van és Anglia gazdasági bojkottal készül felelni a fegyveres gyűrűre. Lehetséges, hogy a diplomácia valahogy elsimítja a száltyt, a világ azonban nyugtalan, idegeskedik, megborzosong arra a gondolatra, hogy félelmetes badihajók tesznek pontot a vita végére és új lángoszlopok gyúlnak ki Kína meggyötört fövényén.

Danzig helyzete csak annyiban hasonlít Tiencsin helyzetéhez, hogy itt is két nagyhatalom került egymással szembe, bár az érdekek érdekellentétek itt teljesen mások. Danzig tulajdonképpen nem tartozik sem Németországhoz, sem Lengyelországhoz. Szabadállam, amely a versaillesi békeszerződés nyilvánította azzá. A történelem folyamán sűrűn cserélt gazdát. A nagy lengyel birodalom fennállása idején Dancka néven Lengyelországhoz tartozott, majd német uralom alá került és Danzig lett belőle. Lakói túlnyomóan németek, amit a lengyelek sem tagadnak, de mégis ragaszkodnak jelenlegi szabadállam jellegéhez, mert ha Danzigot bekebelezi Németország, úgy Lengyelországot elzárja a tengertől. Német részről inkább az özelem, amellyel a politika és stratégia harcol a városért, lengyel oldalról viszont a józan reátás és a gazdasági szükségesség. Németországnak Danzigon kívül még sok nagy kikötője van, ahol világkereskedelmét lebonyolíthat, Lengyelországnak Danzigon kívül csak a kedvezőtlen fekvésű Gdynia lengyel kikötő maradt meg, ez azonban kicsiny város és ha Danzigot hozzácsatolják a német birodalomhoz, Gdynia sorsa is megpecsételődtött, mert bármely pillanathoz elzárhatják az anyaországtól. Súlyos probléma ez és nagyon nehéz igazságot szolgáltatni, mert mindkét fél az érvek tömegét vonultatja fel és mindkét fél az érvek alátámasztására sok ágyút, gépfegyvert, tankot és repülőgépet vonultat fel. Danzigban ugyanúgy mint Tiencsinben, könnyen végzetes eseményben robbanthatnak ki a szenvedélyek és az ör Visztula ugyanúgy lángba borulhat, mint messzi rokona, a Pai-ho folyó.

A világ egyetlen reménysége a diplomáciában van. Az emberek valamilyen érthetetlen szinten naivnak tűnő hittel hisznek abban, hogy a zöld asztalnál elintézhetőek mindazok a problémák, amelyek Danzig és Tiencsin körül keletkeztek és hogy az utolsó percben mégis a józ belátás győz úgy Keleten, mint Nyugaton. Bizony így lenne. Mert csak a békésen folyó vizeket szeretjük. A vértől és gyűlölettől óriásira duzza folyókat ismerjük a világháborúból és tudjuk, hogy ezek kilépve medrűkből, elárasztják az egész világot.

Színház

Bucsuzik a magyar színház

Az operettegyüttes utolsó előadásai

A búcsúzó Thalia operettegyüttese tegnap este Sándor Jenő nagyszerű operettjét, a Nincs szebb, mint a szerelem című darabot mutatta be. Ez az előadás is, mint az összes bemutatónak, a legteljesebb művészi siker jegyében folyt le. Az ügyes mese, a kitűnő zene, a divatos táncok élénk tetszést váltottak ki a közönség köréből. A hetek óta tartó siker ellenére a magyar színházi évadnak vasárnap mégis be kell fejeződnie és a Thalia a többi városokban vállalt kötelezettségeire való tekintettel a temesvári évadot nem hosszabbíthatja meg.

Az utolsó előadások során ma, csütörtökön, délután hat órai kezdettel Szilágyi László és Márkus Alfréd kedves operettje, a Nem lesznek hálátlan kerül színre, este pedig megismétlik a Nincs szebb, mint a szerelem című romantikus és mégis modern operett előadását.

Pénteken a színházat énekkari hangverseny foglalja le és így az előadások csak szombaton és vasárnap folytathatók. Szombaton este Géczy István gyönyörű népszínműve, a Gyimesi vad-

virág kerül színre. Bizonyos, hogy ez a népszínmű is a közönség legszelesebb rétegeit vonzza majd a színházba. Vasárnap három előadás keretében búcsúzik a Thalia operettegyüttese a temesvári közönségtől.

M Ű S O R:

Június 22., csütörtök délután 6 órakor: NEM LESZNEK HÁLÁTLAN.

Június 22., csütörtök este 9 órakor: NINC S ZEBB, MINT A SZERELEM.

Június 23., pénteken este: ROMAN ELŐADÁS.

Június 24., szombaton délután 6 órakor: A SZOMJAS KROKODIL (Olesó helyárak).

Június 24., szombaton este 9 órakor: GYIMESI VADVIRÁG. (Géczy István híres népszínműve).

Június 25., vasárnap délután 3 órakor: JÚLIA (Olesó helyárakkal).

Június 25., vasárnap délután 6 órakor: GYIMESI VADVIRÁG.

Június 25., vasárnap este 9 órakor: NINC S ZEBB, MINT A SZERELEM. (Az évad záróelőadása).

A Thalia operettegyüttesének bucsúelőadásai

Csütörtökön és vasárnap este 9 órakor:

Nincs szebb mint a szerelem

Sándor Jenő legújabb, nagyszerű operettjüonsága!
Szombaton este 9. és vasárnap délután 6 órakor:

GYIMESI VADVIRÁG

Géczy István gyönyörű népszínműve

Csütörtök délután 6-kor:

Nem lesznek hálátlan

(olesó helyárakkal)
Szombat délután 6-kor:

A SZOMJAS KROKODIL

(olesó helyárakkal)
Vasárnap délután 3-kor: J Ú L I A (olesó helyárakkal)

A bucsúelőadásokra tanácsos jegyvetéssel elővásárlást kérni!

Aranymilliárdokat költ a világ repülőgépekre

A Szovjet, Franciaország, Anglia és Amerika lázas tempóban emeli repülőgép állományát

Közismert dolog, hogy a nagyhatalmak fegyverkezési programjának legfontosabb tényezője a légi erők minden erővel és eszközzel való fokozódó minőségileg, mint mennyiségileg.

Ez az oka annak, hogy mint megállapították, nagy katonai államok légi kiadásai 1928 óta szorosra szorultak és hogy ma a világegyetem általánosságban a repülőgépipar uralja.

A REPÜLŐGÉPANYAG BEVITEL 270 SZAZALÉKOS EMELKEDESE

Pillantsunk bele a „hadfelszerelés birodalmába” és lássuk, milyen hatalmas lendülettel vetették gúkat rá Szovjet-Oroszország, Franciaország, Nagy-Britannia és az Egyesült Államok hadirepülőgépiparuk fejlesztésére? Ez annál is inkább érdekes, mert mint tudjuk, ez a négy katonai nagytaloma a róma—berlini tengelyhatalmak ellen delmi blokkot” alakított.

Mingyárt annak a feltüntetésével kezdjük, így 1938-ban a repülőgép anyagok kivitele az egész világ hadianyagkereskedésének 51%-át teszi ki. Igen érdekes, hogy míg 1929 óta a fegyverkereskedés forgalmának 60%-ával növekedett, míg ez a szám a repülőgépanyagkivitelnél 270%-ig. Ennek tulajdonítható, hogy mint már említettük, a legfontosabb katonai hatalmak légi kiadásai 1928 óta megnyolcszorozódtak. A világ légi fegyverkezésének költségei elérik az összes nyersanyagok és félkészletek behozatalának értékállomását.

A legtöbbet költ viszonylagosan a légiipar fejlesztésére a Szovjet, Nagy-Britannia, Franciaország és utóbbi időben Amerika is.

A Szovjet Ilyenemű felszerelési kiadásai 1934 1.6 milliárdról 27 milliárd rubelre emelkedtek. A fogalomnak elkerülése céljából megjegyezzük, hogy az óriási költségemelésnek oka nagyrészt a rubel elértékelődése is. Ez óriási összeg: 40%-a esik a légi fegyverkezésre. A Szovjet repülőgépiparát különösen e célra kiképzett munkások és különleges gépek beosztásával emeli. Engedhetjük, hogy amíg 1933-ban a repülőgépiparban csak 120.000 munkás dolgozott, addig ez a szám 1938-ban 350.000-re szökött fel és 1940-ben szólniülég a félmilliót fogja elérni. Még ebben az évben 8 repülőgép- és 6 motorgyárat építenek, hogy a legújabban létrejött repülőgépipari népesség 345 ilyen gyárral fog rendelkezni.

Régebbi cseh források szerint 1938-ban a Szovjet 4400 repülőgépet épített. Ez a szám 1939 végével előreláthatólag 30%-kal nagyobbodik. Megjegyezzük, hogy német források hitelesnek szavazatai szerint a Szovjet az óriási iramu légi fegyverkezés céljaira külföldi anyagok és különleges szakmunkások behozatalára szorul.

FRANCIAORSZÁG ÉS ANGLIA HATALMAS BERUHÁZÁSA

Franciaország 1937-ben kerekén 4 milliárd, 1938-ban 14, 1939-ben 22.8 milliárd frankot költ légi fegyverkezésekre. 1939. évre a fentnevezett összegben kívül úgynevezett „sorozati anyagra” milliárd frankot fog költeni.

A francia vezérkar azt tervezi, hogy repülőgépének számát (mind elsővonalbeliek) három éven belül 3000-re emeli. Ez a szükséges tartalékokat is beszámítva, kb. 12—13.000 motort jelent. Időben az említett 3 évet 2-re akarják zsugorítani, külpolitikai események nyomása alatt. 1938-ban Franciaország igen nagy erőfeszítéseket tett, hogy termelést fokozza. E célból 1938-ban kerekén más-milliárdot költött erre a célra. 1939—40-re az am további 375 és a magánipar részére 470 millió frankot ad ki.

Franciaország ezenfelül, különösen az utóbbi időben, nagyszabású külföldi megrendeléseket is közölt repülőgépekben. Így Hollandia és évben 50 darab, Amerika 650 repülőgépet szállít Franciaországnak. A franciák azt tervezik, hogy legközelebbi jövőben az Egyesült Államokban 350 repülőgéppel többet rendelnek meg. Tervezik azonban, hogy a brit repülőgépipartól egyelőre 100 db-ig repülőgépmotort rendelnek.

Nagy-Britannia még Franciaországnál is nagyobb erőfeszítéseket tesz repülőgépiparának továbbfejlesztésére. Az új repülőgépi költségek 220.6 millió fontot tesznek ki az 1938. év 134.4 milliójával szemben. Angliában is e kiadások legnagyobb részét anyagbeszerzésre fordítják.

A brit vezérkar tervei szerint legelőször is a védelmi flotta repülőgépállományát emelik 1750 géppel. 1940 március végéig további 2370 gépet építenek. Mindenki tudja, hogy Nagy-Britannia hadiparát tulajdonképpen már mozgósított állapotban tartja, elsősorban az úgynevezett „árnykégyarak” létesítésével, amelyek bármely pillanatban megkezdhetik a teljes hadiüzemű gyártást.

Ha most még azt is tekintetbe vesszük, hogy dominiumok is saját repülőgépgyártásra rendezkednek be, akkor azt kell mondanunk, hogy a közleményünk elején megnevezett nagyhatalmak között talán Nagy-Britannia fejt ki legnagyobb erőfeszítéseit egy háború esetére.

AMERIKA VEZET

Az Egyesült Államok, mint tudjuk, az utóbbi időben nemcsak szintén erősen felkészülnek egy háborúra és így hadirepülőgépiparuk fejlesztésére is. Ezért van az, hogy repülőgépkivitelük az utóbbi időben 600%-kal növekedett, ami 68 millió dollárnak felel meg. Ehhez járul még a saját repülő-

Az aranyer

gyakran elviselhetetlen fájdalmakat okoz. Beteggé teszi, halott oly könnyű a gyógyítása. Használjon reggel és este Goedecke féle Anusol végbélkúpot, gyors enyhülést biztosít. Az Ön orvosa ismeri az Anusolt és mint az aranyer specifikus gyógyszerét ajánlja.

Anusol-Goedecke

gépállomány növelése is, ami a repülőgépipar hatalmas előretöréséhez vezet.

1940 június végéig az amerikai hadsereg repülőgépeinek a száma 2320-ról 6000-re emelkedik. Összesen 1939 és 1940-ben az amerikaiak 250 millió dollárt költenek repülőgépek előállítására. Mindezekből logikusan következik, hogy a havi 150 gép előállítási produkció nem elegendő. Az amerikai hadvezetőség úgy gondolja, hogy nemcsakára havonta 500 repülőgépet fog gyártani.

Az eddig mondottakból láthatjuk, hogy a Szovjet, Nagy-Britannia, Franciaország és az utóbbi időben Amerika is, elképesztő áldozatokkal és lendülettel törekszik a korszerű háború egyik legfontosabb fegyvernemét, a repülő hadsereget kipróbálni és ezáltal egy esetleges háborúba való belépésük kockázatát a lehetőség szerint mérsékelni.

Természetesen a tengelyhatalmak és szövetségeseik is mindent elkövetnek, hogy a hadi fegyverkezésben alul ne maradjanak.

A szerelem havában százan vették magukra Hymen rózsáncait Temesvárott

Ez év májusában Temesvárott összesen 129 gyermek született. Ezek közül 115 újszülött szülői temesváriak, tizennyeg pedig vidékiek voltak. Nemre nézve a májusi csecsemők közül 63 fiú és 66 leány volt. 101 gyermek volt törvényes, 24 törvénytelen, negyett pedig a természetes apa elismert. A törvénytelen és elismert gyermekek közül ötnek az anyja húsz éven alúli, nyolcáé 20 és 24, kilencé 25 és 30, öté 30 és 34 év között volt, egynek az anyja pedig már elhunyt 35 esztendősen.

Májusban a halálozások száma 147 volt. Az elhaltak közül 127 temesvári illetőségű, 20 pedig vidéki volt. Nemre nézve májusban 77 férfi és 70 nő halt meg. A gyermekhalandóság adatai a következők: egy éven alúli 12, egy és négy

év között 1, négy és öt év között 10, tíz és tizennyeg év között 1 gyermek halt meg. A meghalt gyermekek közül 14 volt törvényes, 4 törvénytelen. Két egyén 84 éven felüli korban halt meg. A felnőtt korban elhalálozott egyének közül 27 volt nőtlen, vagy hajadon, 57 házass. 42 özvegy, 2 elvált, egynek pedig a családi állapota ismeretlen.

A házasságkötések száma májusban kerek számban 100 volt. A vőlegények közül volt 76 nőtlen, 10 özvegy és 14 elvált, a menyasszonyok közül 87 hajadon, 5 özvegy és 8 elvált. Májusban három válást jegyeztek be az anyakönyvi hivatalban. Mindhárom felbomlott házasság vegyes nemzetiségű volt.

Jég és árvíz pusztított az ország számos helyén

Több helyen a termés megsemmisült

Az elmúlt napokban országsszerte rendkívül heves viharok dúltak, amelyek

sok helyen a termést teljesen elpusztították.

Különösen a jég okozott jelentős károkat és az ország egyes részeiben a búzatermésen kívül a gyümölcsösök és a szőlők is tönkrementek.

Súlyos károkat okozott a vihar Háromszék megyében, ahol egyes részeken a tengeri, búza és árpatermés megsemmisült. Itt is különösen a jég pusztítása volt rendkívül nagymérvű és a lakosság véleménye szerint

Olasz — német tengerészeti megbeszélések

Berlinből jelentik: Raeder német tengerészeti parancsnok és Xanavassini olasz tengerészeti parancsnok Friedrichshafenben megbeszélést folytattak a két állam hadiflottájának együttműködéséről. A tárgyaló felek minden kérdésben megegyeztek egymással. Szerdán délben az olasz tengerészeti parancsnok és kísérete elhagyta Németországot.

ilyen elemi csapás 1916. óta nem volt.

Bara Olt helységben a vihar a fákat gyökerestől kiszakította. Az elemi csapást még tetézi az a körülmény is, hogy az Olt folyó számos helyen kilépett medréből, aminek következtében a legelőkön tartózkodó állatok közül sok a vízbe fulladt. Hasonlóképpen nagy vihar tombolt Karánsebes és környékén. Az orkánzerű szél itt is

tövestől szakította ki a fákat és alig van olyan épület, amelynek tetőzete meg ne rongálódott volna.

A gyümölcsfák nagyrésze elpusztult. Az anyagi kár különösen a Karánsebestől nyugatra fekvő községekben jelentős, ahol a vihar a termést teljesen megsemmisítette.

Turnu Severini jelentés szerint Strohala (Mehedinti) vidékén szokatlanul heves jégvihar tombolt. A búza és tengeri termés, valamint a gyümölcsösök és szőlők szintén teljesen megsemmisültek. Az ítéletidőnek halálos áldozatai is vannak, amennyiben Alulesti község határában a villám két leánytestvért, akik a földelken dolgoztak és a vihar elől fa alá menekültek, agyonsújtott.

JUNIUS

25

Nagy népünnepély a Gyárvárosi Ifjúsági Együletben

a szegény magyar iskolás gyermekek segélyezésére. — A népünnepélyen gazdag műsor lesz és sok szórakozás, kugliverseny, népies táncok, laci-konyha, énekszámok és tánc reggelig

JUNIUS

25

= HIREK =

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

23-10 és este 9 óra után 23-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Hol nyaral?

A Brit Közvélemény Intézet legutóbb a következő kérdést vetette fel:

— Elutazhat-e legalább egyheti szabadságra a nyáron?

A News Chronicle közli az ankét eredményét, amely szerint minden tíz angol közül hat mehet legalább egyheti nyári vakációra. A helyzet természetesen lényegesen változik a vagyoni és jövedelmi állapot szerint. Míg a nagyjövedelműek csoportjának kilenczete része választott igennel a kérdésre, a kisjövedelműek csoportjában már egyharmadra szállt le az arány. (Ebbe a csoportba sorozza a Brit Közvélemény Intézet azokat, akiknek heti jövedelme négy fontnál kevesebb). A közepes jövedelműek csoportjának háromnegyedrészre választott igennel.

A fiatalok előnyös helyzetben vannak, mint az idősebbek; a huszonegy-huszonkilenc éveseknek 64, a harminc-ötvenéveseknek 57, az ötven évnél idősebbeknek 54 százaléka lehet legalább egyheti szabadságra. Igen nagy a különbség a férfiak és a nők között, mert míg a férfiaknak csak 54, a nőknek 63 százaléka válaszolhatott igennel a kérdésre.

A következő kérdés az volt, hogy az ankét résztvevői hol töltik a szabadságukat? Kiderült, hogy a legnépszerűbb a tengerpart, ezután a hegyes vidék következik. Három százalék tengeri útra megy. Igen sokan töltik szabadságukat autózással, biciklizéssel, kóborlással. Külföldre a megkérdezettek körülbelül tíz százaléka utazik.

A harmadik kérdés az volt, hogy melyik hónapban mehetnek szabadságra? Augusztus vezet; a megkérdezetteknek majdnem a fele választott így. Ezután július következik (a válaszok egynegyedére), a fennmaradó negyedre pedig majdnem egyformán oszlik meg június és szeptember között.

— IDŐJÁRÁS: Változás nem várható.

— Sidorovici országparancsnok lengyelországi útja. Kattowitzból jelentik: Sidorovici országparancsnok és kísérete ideérkezett. A város lakossága nagy örömmel fogadta.

— A román újságírók angliai útja. Londonból jelentik: A román újságírók hétfőn este érkeztek a croydoni repülőtérre, ahol a hatóságok és a londoni román követség tagjai várták őket, majd pedig a Gorchester szállodában helyezkedtek el. Tilea londoni román követ ebédet adott tiszteletükre. Tegnap repülőgépen Portlandba utaztak és megtekintették a Royal Oac rirkalót.

— A BELFÖLDI RÉGI LEVELEZŐLAPOK MÉG ÉRVÉNYBEN MARADNAK. Bucurestiből jelentik: A posta vezérigazgatósága közli, hogy a belföldi 4 lejes levelezőlapoknak arra az oldalára, amelyen a cím van, semmiféle szöveg nem írható, csak a feladó és a címzett neve és lakhelye. Azokra a levelezőlapokra, amelyekre más szöveget is rávezetnek, a levél díjazást alkalmazzák. A régi levelezőlapok azok elfogytaig maradnak érvényben.

— MŰTÉTET HAJTOTTAK VÉGRE ATTLEE ÖRNAGYON. Londonból jelentik: Attlee örnagyon, a munkáspárti vezér, tegnap este műtétet hajtottak végre. A beteg állapota kielégítő.

— Villám felgyújtott egy templomot. Bucurestiből jelentik: A megyében állandósultak a zivatarok és ezzel kapcsolatban gyakori villámcsapások történnek. A panataui templom tornyába is villám csapott be és a templom teljesen leégett. Csak a templom felszerelését sikerült megmenteni.

Június 22
Csütörtök

Paulin, Paulina
Eusebius

1767. június 22-én született Szentjóni Szabó László költő. Tanár volt Nagyváradon és Nagybányán, majd köztisztviselő lett. Része volt a Martynovics-féle összeesküvésben, amiért halálra ítélték, de büntetését életfogytiglani börtönrre változtatták. A kunsteini vár börtönében halt meg. Mindössze huszonegyéves volt. Kiváló lírikus volt, aki büszkesége lehetett volna a magyar irodalomnak, ha tovább működhetik. Megmaradt versei, amelyek vaskos kötetben jelentek meg, nagyon értékesek.

1832. június 22-én született Jäger Gusztáv német orvos és természettudós. Feltalálója a gypjuból készült és róla elnevezett Jäger-ingnek, amely mint alsó fehérnemű nagy elterjedtségű.

1858. június 22-én született Puccini Giacomo hírneves olasz zeneszerző. Számos operát írt amelyek magyar színpadokon is előadásra kerültek. Ezek közül az ismertebbek: Tosca, Manon, Bohémélet, Pillangó kirasszony, Nyugat leánya, Angelica nővér.

1693. június 22-én halt meg Dózsegi Kiss István református püspök. Sokáig állott a tiszántúli református egyházkerület élén. Mint egyházi író is működött.

— Erdei vasútkatasztrófa — két halottal. Munkácsról jelentik: A polnai keskenyvágányú erdei vasút Alkos közelében kiskilott. Gonda Ferenc mozdonyvezető, 10 gyermek apja és Kindl Pál fékező, 9 gyermek apja a helyszínen kiszenvedtek. Rajtuk kívül két súlyos és két könnyebb sérültje van a szerencsétlenségnek, amelyet az idezett elő, hogy az utóbbi napok esőzettel a töltést alámasták.

VALIUG-FERENCFALVA

magaslati nyaralóhely

Pompás levegő,
strandfürdő, kitűnő napozó
NAPI PENSIO
(háromszori étkezéssel)
100 - 120 LEI

PAPP LAJOS vendéglős, Valiug

— EGYETLEN NAPON NÉGY HALÁLOS ALDOZATA VOLT A FÜRDÉSNEK BACAUBAN. Bacauból jelentik: Megdöbbentő szerencsétlenség történt tegnap délután a Bistrita folyón. Maerzu Iancu 26 éves kereskedő Segal Alter 16 éves ismerőse társaságában fürdött, miközben örvénybe kerültek és elmerültek. A közelben tartózkodott Segal Iancu, aki látva a történeteket, fivérének és a kereskedőnek segítségére sietett. Mentési kísérlete azonban eredménytelen maradt, sőt szerencsétlenségére is az örvénybe sodródott és elúnt. Mintegy tíz perccel később ettől a helytől száz méternyire fürdés közben a vízbe fulladt Hers Abraham 19 éves borbélysegéd. Egyszerre még egyik holttestet sem találták meg.

— HALÁLOS REPÜLSZERENCSETLENSÉG GALATI KÖZELÉBEN. Galatiból jelentik: Súlyos kimenetelű repülszerencsétlenség történt a városi repülőtéről mintegy három kilométernyire. Fleur Eugen egy francia magánrepülőgépet vezetett, amely 200 méter magasságból lezuhant és összetört. A gép pilótája szárnyethalt. Fleur néhány nappal ezelőtt vásárolta a gépet, amellyel Párisba akart repülni. Párisba való indulása előtt próbarepülést végzett és ekkor érte a halálos katasztrófa. A szerencsétlenség ügyében a hatóságok megindították a vizsgálatot.

Dr. Drechsler Miksáné előadása amerikai tapasztalatairól

Dr. Drechsler Miksáné, a belvárosi zsidó nőgyógyász, aki legutóbb heteket töltött Észak-amerikában, tapasztalatairól nagyszabású előadást tartott szépszámai közönség előtt a zsidó hitközség dísztermeiben. Előadásának első részében megemlékezett a zsidóknak Amerikába irányuló kivándorlásáról. A legtöbb kivándorló zsidó Észak-amerikába törekszik, ahol azonban a letelepedés nehézségekkel jár és munkalehetőség is igen kevés kínálkozik. Az új kivándorolási szándékozóknak inkább Délamerikába ajánlható.

Azután megemlékezett a newyorki világkiállításról. Palesztina pavilonja még nem kész azonban máris nagyszabásúnak ígérkezik. Románia pavilonja a kiállítási terület egyik legszebb helyén áll és minden látogatónak szemébe ötlök. A román kiállításnak állandóan sok látogatója van. Amerikában nagy elismeréssel beszélnek R. Maniáról és utalkodójáról II. Carol király öfelségéről. — fejezte be érdekes és nagy tetszéssel fogadott előadását dr. Drechsler Miksáné.

BUZIAS idei attrakciója, a tündérkerttel ellátott és minden elképzelhető kényelemmel felruházott

PENSIUNEA

Vila „Margot”

melynek ultramodernségén csak a dumping árai tesznek tul.

Telefon: 10 sz. Rádió, patefon, saját angol-park. Buziás-bái, I. Duca ucca 15 szám.

Tulajdonos:
Margareta dr. Boca

— AUSZTRIÁBAN BEVEZETÉK AZ EG-HÁZI ADÓT. Bécsből jelentik: A hivatalos lap számja közli azt a törvényt, amellyel Ausztriában az egyházi adót bevezették. A törvény értelmében a katolikus papok fizetését a jövőben az új adóból a folyó összegekből fedezik. Ezenkívül az állam nem vesz részt a templomok fenntartási és renoválási költségeiben. Az új törvény újabb kötelezettséget ró az ausztriai katolikusokra, akik az összlakosság 90 százalékát képviselik.

— NAGY TŰZ A NEWYORKI KINAI NYUGYEDBEN. Newyorkból jelentik: A kínai negyben tűzvész pusztított és ennek során több épület elpusztult. A romok alól eddig hat holttestet szabadítottak ki.

— HÍRES NÉMET GÉPKOCSIVERSENYSZŰ BUCURESTIBEN. Bucurestiből jelentik: HERS Stuck, a világhírnémet gépkocsiversenyző Romániába érkezett és résztvesz Bucuresti főváros nagydíjáért folyó küzdelemben.

(—) Orvosi hír. Dr. Cserny Andor és Cserny Arkossy Edit fürdőszakorvosok rendelkeznek szív- és bel-, illetve nőbetegeknek Buziásfürdőben.

(—) ÚJ AGRÁRFÖNÖK DETTAN. Smanion Lőrinc agrármunkót Dettara agrárfőnökké nevezték ki. Az új dettai agrárfőnök eddig a vármegyei prefektúra mezőgazdasági felügyelőségénél dolgozott.

(—) HALALOZÁSOK. Özvegy Niedermay Antonia, született König nyolcvanhat éves korában meghalt. Temetése ma délután hat órakor megy be a gyárvárosi Simion Barnitu ucca 42 szárnagyasházhoz. Dettan meghalt hetvenkilenc esztendőskorban Schulhoff Jakab szappangyáros. Özvegye gyermekei síratják. Temetése tegnap ment végére nagy részvét mellett.

— INTEZKEDESEK A MÁRAMAROSVÉDEK KÖZLEKEDÉSENEK BIZTOSÍTÁSÁRÓL. Minthogy a Szatmár-Máramaros-sziget közötti vasútvonal Magyarországra eső részén megszűnt a CKE forgalma, a személy- és teherforgalmat Máramaros-sziget felé nagy nehézségekkel bonyolítják le. Máramaros-vidéket az ország többi részével összekötő közlekedési biztosítására a közlekedésügyi minisztérium a következő intézkedéseket fogantotta: 1. Kilenc millió leit utalt ki a Szatmár-szigeti és a Sziget-nagybányai utak karbantartására. 2. A minisztérium a vasút vezérigazgatósága útján intézkedett, hogy Szatmár és Máramaros-sziget között 77 teherautó és 15 autóbusz helyezzenek fel. A galomba az árú, illetve személyszállítás zavartalan bonyolításának biztosítására. 3. A vasúti vezérigazgatóság már megvette az előkészületeket, hogy a vidéken megkezdjék a kekenyvágyú vonal kiépítését Telciu és Moisei között, hogy a Sziget — Neszód — Dés — Beszterce közötti vasúti vonalat is egészítsék a Slavia-vízió vonal építésének befejezéséig.

A TEMESVÁRI KERESKEDELMI ÉS IPARI KAMARA birtokába jutott Lloyd-palota számos káza és üzletbérlete megüresedett. Az üres lakások és üzletek bérletét július 5-én nyilvános árfejtés keretében adják ki. A Lloyd klub július 1-én megüresedő helyiségeibe valószínűleg a Temes-tartományi Kereskedőszövetség költözik.

— TEGNAP TARTOTTA ELSŐ ÜLÉSÉT nemzetgazdasági minisztérium helyiségében a román és palesztinai vegyes bizottság amely a két ország közötti köntendő gazdasági egyezményről folytat tanácskozásokat. A bizottság naponta ülészik.

— A MEZŐGAZDASÁGI MINISZTERIUM letékes osztályának hivatalos jelentése szerint ideai gyümölcssterms jónak ígérkezik. Hivatalos hírek mintegy 6-7 ezer vagon kajszinra számítanak.

— A LEGFELSŐBB KARTELLBIZOTTSÁG TEGNAP a nemzetgazdasági minisztérium helyiségében megbeszélést tartott. Ez alkalommal több emelési kérelmet tárgyaltak meg. A bizottság határozatát Constantinescu Mitita nemzetgazdasági miniszter elé terjeszti jóváhagyás végett.

— **Lloyd George mint — filmszínész.** Lloyd George, az angol politika doyenje, új szerepében lép legközelebb a nagyközönség elé. Filmsztráz lesz. A fia, Richard Lloyd George filmvállalatot alapított és a gyár egyik legelső nagy alkotásában maga a papa lép fel, mint főszereplő. A darab nem politikai vonatkozású, nem is szerelmi regény, még csak nem is detektív történet. Az öreg Lloyd George, mint farmer mutatkozik be a közönség előtt, mint tudós elméleti és gyakorlati gazda. Régi kedvenc szerepe ez. Evtizedek óta gazdálkodik és minden szabad idejét a mezőgazdaság tanulmányozásának szenteli. Elméletileg és gyakorlatilag egyaránt kitűnően ismeri a termelés problémáit. A film híres mintagazdaságát mutatja be Lloyd George-ot. El fogja magyarázni, mit termel és kísérleteivel hogyan javította meg minőségileg és mennyiségileg a termelés hozamát. A film elé nagy várakozással tekintenek úgy politikai, mint gazdasági körökben. Azt hiszik, sikere lesz a mozi vásznan is. Sőt talán nagyobb, mint a politikában.

(—) **ÁTHELYEZÉS.** Kovács Simon, gép, motor és kazánfelülvizsgáló a temesvári ipari körzetről áthelyezték Constantára, az ottani ipari felügyelőséghez.

(—) **VASKERESZTET LOPTAK.** A temesvári rendőrség őrizetbe vette Caldaras Gizella, Carpaci Horia és Iseonariu Trifu cigányokat, akiket az a gyanúsítanak, hogy Lugoson elloptak egy vaskezeszettel. Ügyükben megindult a nyomozás.

— **A PROSTATA MEGBETEGEDÉSEINEK KEZELÉSÉBEN** a rendkívül enyhén ható természetes „**FERENC JÓZSEF**” keserűvíz — reggel éhgyomorra egy kis pohárral — gyakran nagyfontosságú szolgálatot tesz azzal, hogy igen könnyű, lágy székletet biztosít és az egész anyagcsere előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

(—) **ÖRÖKIMÁDÁS A MEHALAI TEMPLOMAN.** A mehalai katolikus plébániatemplomban pénteken a hó 23-án örökimádás lesz. Reggel nyolcra az Oltári szentség kitétele, este hét órákor pedig szent óra.

(—) **A KATOLIKUS FIUGIMNAZIUM TANULÓINAK VIZSGÁJA.** A most véget érő tanévben a temesvári katolikus fiugimnázium három osztályának növendékei meg kötelesek voltak a V. Babes-gimnáziumban magánvizsgát tenni. A most lefolyt magánvizsgák eredménye a multhoz képest örövendetes javulást mutat. Jusz Ferenc másodosztályú, Fekete Sándor és Kovács Győző harmadosztályú, valamint Croglet Ferenc és Sütő Lajos negyedosztályú tanulók sikerrel tették le a vizsgát, ami közel negyven százalékos eredménynek felel meg. Osztályismétlésre egyetlen tanuló sem utasították, csupán néhány tanulókat szeptemberben egy-két tárgyból javítóvizsgát kell tennie. Mivel az iskolások ezeket a tanulókat augusztusban, saját költségén, külön is taníttatni fogja, remélhető, hogy végeredményben egyetlen tanuló sem fog évet veszíteni.

(—) **ÚJ ORVOS.** Dragicescu Ionelt, Dragicescu temesvári állami tanítóképzőintézet tanár fiát, a kolozsvári egyetemen az orvostudományok doktorává avatták.

(—) **SZÜLETÉSEK.** Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Scherer Gertrud, Dinster Máttyás, Miuta Alexandru, Diminescu Nicolae Iuliu.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJEI SZOLGÁLTATA:

Csütörtökön, június 22-én a szolgálati beosztás a következő:

I. kerületben a Str. Ioan uccában levő Irgalmasok gyógyszerháza.

II. kerületben a Stefan cel Mare uccában levő Jahner R. gyógyszerháza.

III. kerületben a Carol úton levő Mária gyógyszerháza.

IV. kerületben a Vacarescu uccában levő Braun gyógyszerháza.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerháza és Ujkisodán Panajoth Ernő gyógyszerháza állandó éjszakai szolgálatot tart.

Mozi

MŰSOR:

CSÜTÖRTÖK, JUNIUS 22.

APOLLÓ: Állat az emberben (francia film)

CAPITOL: Zorro I. rész (angol film)

RIVOLI: A fiúk városa (angol film)

SCALA: A hánem titka (francia film).

— **REPULÓGÉPEN ÉRKEZETT KOLERA BETEG.** Londonból jelentik: Egy holland repülőgépen Croydonba érkezett tegnap este egy beteg, aki Indiában szállt fel a gépre. Nyomban kórházba szállították, ahol megvizsgálták és megállapították, hogy kolera esetről van szó. Az utasszállító gép 20 másik utasát elkülönítették.

— **Gusti tanár előadása Párisban.** Párisból jelentik: Gusti professzor tegnap Newyorkból jövet ideérkezett. Június 24-én a Tudományos Akadémián előadást fog tartani Románia szociális elveiről és szolgálatáról.

— **ELLENŐRZIK A BUCURESTII ÉTTERMI ÁRAKAT.** Bucurestiből jelentik: A főváros vezetősége kötelezte a bucarestii vendéglősöket hogy az új árakat tüntessék fel az étlapokon. A rendőrség szigorúan ellenőrzi az étterem tulajdonosait.

— **Elhunyt szerb politikus.** Belgrádból jelentik: Jovanovic Johan, volt miniszter a szerb agrárpárt vezére és a szövetség ellenzék egyik vezetője, előadó körútján Ochridában, tegnap délután szívizomhűtés következtében hirtelen meghalt. Jovanovic 1912-ben a külügyminisztérium élén állott, 1914-ben pedig ő volt az utolsó bécsi szerb követ. Az elhunyt Nelki Jenő bécsi magyar követnek apósa volt.

— **BÖRTÖNRE ÍTELT BÍRÓSÁGI ELNÖK.** Mantonból jelentik: A newyorki kerületi fellebbviteli bíróság elnökét két évi börtönrre és 10 ezer dollár pénzbírságra ítélték megvesztegetés és korrupció bünténye miatt.

— **NYOMORA MIATT HARAKIRIT KÖVETETT EL EGY VOLT KERESKEDŐ.** Brailából jelentik: Megdöbbentő módon vált meg az élettől Popazu Neulai egykori brailai kereskedő. Popazu Neulainak jömenetelű üzlete volt, évekkel ezelőtt azonban tönkrement. Az idős ember azóta a legnagyobb nélkülözések között tengette életét. Ez annyira elkésértette, hogy végül is a halálba keresett menekülést. Tegnap az esti órákban bezárkózott lakásába, ahol egy konyhával előbb harakirit követelt el, majd a nyakát vágta keresztül. Tettét az egyik közeli szomszéd felfedezte és értesítette a mentőket. A szerencsétlen végű embert haldokolva kórházba szállították.

(—) **AZ ÚJ EGYHÁZKÖZSÉGI VALASZTÁSOK.** A belvárosi katolikus egyházközség választmánya ülést tartott és azcn többek között a püspöki főhatóság által elrendelt új egyházközségi választásokkal is foglalkoztak. A választmány úgy határozott, hogy az új választások előkészítése céljából a szükséges munkálatokat a nyári hónapok alatt végrehajtja és bekéri tagjaitól a megfelelő nyilatkozatokat arra vonatkozólag, hogy a magyar vagy a német kultúrális csoportba kívánna tartozni. Az így előkészített választásokat szeptember hónapban tartják meg paritásos alapon. A választmányi ülés után az adófelelőslámlási bizottság az időközben beérkezett adófelbebevezések elbírálásával foglalkozik.

— **HÁROM ÉS FÉL MAZSÁS HALAT FOGTAK.** Galatiból jelentik: Az itteni állami halcsarnokba, Válcovból szokatlanul nagy tokot hoztak. Az óriási halat jól megtermett hordárok csak nehezen tudták a csarnok mérlegén elhelyezni. Kiderült, hogy a tok sulya pontosan 350 kilogram. Méreteire jellemző, hogy egyedül a feje 58 kilogram volt. A tok értéke körülbelül 100 ezer lei, mert a gazdag zsákmány mintegy 40 kilogram fekete ikrát is eredményezett. Az óriási halat a fővárosi konzervgyárba szállították. Érdekes, hogy ugyanezen a napon még néhány nagyobb tok érkezett a galatii állami halcsarnokba és ezeknek a halaknak sulya is 100—150 kilogram között váltakozott.

— **ELPUZTULTAK A HALAK AZ OLT-FÖLYŐ EGY RÉSZÉBEN.** Fogaraszól jelentik: Az Olt-folyó mentén, mintegy 40 kilométeres szakaszon mindennapi megfigyelést tettek a halászok. Még napokkal ezelőtt észrevették, hogy a folyó nagymennyiségű elpusztult halat vetett partra. Az esetről jelentést tettek a csendőrpáncsnokságnak, a mely nyomban megkezdte a vizsgálatot. A halak tömeges pusztulásának okát egészen bizonyosan még nem sikerült megállapítani, valószínűnek tartják azonban, hogy az Olt vízének egy szakaszán a fogarasi lőporgyárból származó mérgező anyagok ölték meg. Ugyanis a lőporgyár mellett folyik el a Racavia nevű folyó, amely Fogaraszól az Olta ömlik. A lőporgyárból kikerülő folyékony anyagok, amelyeknek egy része mérgező tartalmú, a Racovitaiba öntik és így alakult ki az a feltevés, hogy a halak pusztulását ez a tény okozta. Érdekes, hogy az Olt-folyóból a halak csak Fogaraszól Porumbacul de Jos községig pusztultak el.

(—) **A KATOLIKUS TEOLÓGIA ÉVZÁRÓ ÜNNEPÉLYE.** A temesvári katolikus teológia, Szent Alajos napján, mint a teológia védőszentjének ünnepén tartotta meg évzáró ünnepélyét. A szeminárium aulájában ment végbe az ünnepség és azon Pacha Ágoston megyei püspök is résztvett. A teológia növendékei délben hagyták el a főiskolát és nyári szünrere visszaverték a szülői házba.

RIVOLI

a nagyfilmek mozija

az évad legszebb filmjét mutatja be:

A fiúk városa

Az idealizmus, az emberiség és az ember-szeretet nagy filmje. — Főszerepben:

SPENCER TRACY MICKEY ROONEY

Más világ, hiába, ez az Amerika. Mindenben a teljes demokrácia jut itt kifejezésre. Spencer Tracy nagy művész. Rendkívül megfogja az embert ez a film, amely igazán a szívhez szól. — Előadások: 3, 5, 7, 9 órákor

Paramount-híradó:

AZ ANGOL KIRALYI PÁR
WASHINGTONBAN

(—) **A BORBELYOK A GAZALARCOKAT NÉGY RÉSZLETBEN FIZETHETIK.** Marin Petrescu képviselő, a bucarestii borbély- és fodrászmesterek közbenjárására az összes borbélyok az alkalmazottak részére beszerzendő gázalarcokat négy részletben fizethetik ki. Havonta százötven lei fizetendő és október elsejéig a hatszáz leit ki kell fizetni. A június havi első részlet Ilincea Petru borbélymesternél, a temesvári céh elnökénél június 25. napjáig lefizetendő, mert ezen időpont után a részleteket már nem fogadják el. Ilincea elnök azután a befizetett részleteket a fővárosba küldi.

(—) **AZ ÉLELMELZÉSI CÉH JOGI SZEMÉLYISÉGÉT ELISMERTÉK.** A hivatalos lap június 16-iki számában királyi dekrétum jelent meg, amely a Temes királyi helytartóság területén, Temesvárral székellyel működő élelmelzési ipari céh jogi személyiségét elismerte. A céh ezek után megkezdte széleskörű működését és Olariu Petre, valamint Sechei Alexandru hozzájárult vezetésével mellett képviseli majd a céh tagjainak érdekeit. Legutóbb megalakult az élelmelzési céh petrosényi csoportja is, amely hét tagú vezetőséget választott. Elnök lett Dénes György, titkár Uzonovics Krisztián és pénztáros Glodean Nicolae.

— **Meghalt Budapesten egy ismert egyházi zeneszerző.** Budapestről jelentik: Kudela Géza dr. pápai kamarás egyházi zeneigazgató, ma hajnalban agyvérzés következtében, 45 éves korában meghalt. Kudela népszerű rádió konferenciái volt és a legtöbb egyházi vonatkozású helyszíni közvetítésen ő volt a beszélő.

(—) **A SZEGENYI ISKOLÁS GYERMEKEK-ÉRT.** A Magyar Nőegylet vasárnap, június 25-én a Gyárvárosi Katolikus Ifjúsági Egyesület helyiségében egész napra kiterjedő kerti ünnepélyt rendez. A tiszta jövedelmet szegény magyar iskolás gyermekek felségelyezésére fordítják. A néppünnepély ezerele szórakoztató mulatságot nyújt a közönségnek. Nagy esemény lesz a Temesvárott lakó székelyek szereplése, akik saját zenéjük mellett székely táncokat és hargitaaljai játékokat mutatnak be. A jótékony célra adományok eddig igen nagy mennyiségben érkeztek a rendezőséghez.

Szentek, kényurak és koldusok az indiai maharadzák között

Ötszáz kisebb-nagyobb ország alkotja Indiát. Az egyik fejedelem csecsemőket használt vadászatain tigriscsaléteknek

Londonból jelentik: Amikor két évvel ezelőtt párisi száműzetésében meghalt Alwar maharadzája, az angol sajtó úgy vélekedett, hogy ennek a fantasztikus embernek az elmúlása egy egész korszakot zárt le. A korszak a háborúelőtti évek Indiaja volt, ahol a fejedelmek élet-halál urai voltak s népeiket úgy adhatták és vehették, mint másol a szarvasmarhát és az autóbilt.

Ez az idő, mely máris tünőben van, az új indiai alkotmány hatálybalépésével szinte teljesen meg fog szűnni s India kényurair elvesztik népeik feletti szuverén hatalmuk nagyrészét; csökkenni fog gyakran fantasztikus jövedelmük és sokat vesztenek presztízsből is.

Az indiai „hercegek” ma még több mint ötszázhatvan kisebb-nagyobb ország és tartomány felett uralkodnak.

Vannak köztük dúsgazdagok, akiknek hófehér különvonataik vannak és porcellánal csempézett, légfűtéssel ellátott kutyáistállóik és olyan szegények, akik szívesen cserélnének ételsort egy türethető körülmények között élő kiscsodával. Az indiai birodalom egy harmadrésze és nyolcvanmillió ember sorsa többé-kevésbé még mindig az uralmuk alá tartozik.

ALWAR MAHARADZSÁJA.

Alwar maharadzása például tipusa volt a régi indiai kényurnak, amelynek az élete erősen emlékeztetett a 16-ik század reneszánsz hercegeire. Pazar elegáns, kitűnő ember volt, de kegyetlen, büszke és arrogáns.

Sewai Maharaj Shri Jey Singhji — ez volt a teljes neve — tele volt a legfűcsább szeszélyekkel,

nem tűrte például, hogy fehér ember a testét érintse.

Nem fogott kezét, még előkelő angolokkal sem. Egy alkalommal egyik angol dáma megkérte, hogy mutassa meg neki azt a hatalmas és gyö-

Maharadza, akit szentnek tartanak

Az alwari maharadza tökéletes ellentéte a Mysore fejedelemség ura, akit Indiában a jó uralkodó mintaképének emlegetnek. The Maharaj of Mysore bár abszolút uralkodó (mint minden indiai kollégája), példát ad még az angoloknak is arra, hogy milyennek kell a jó adminisztrátornak lenni.

Hatalmas jövedelmének csak egy egészen csekély részét költi önmagára, a többit népe kiművelésére, közegészségére és jólétére fordítja.

Mysoreban pompás utak vannak, sok a villanyvilágítás és a folyókat csatornák kötik össze. Országa szentnek tartja a mysorei maharadzását s ez a kitűnő uralkodó, aki alázatos és szerény, teljes mértékig megérdemli a közhírt. A maharadza hindu vallású s a vallás törvényeit olyan szigorúan tartja, hogy évekig nem hagyta el országát, illetve Indiát. Az ortodox hinduk felfogása szerint ugyanis, aki a tengeren átkel, elveszti a kasztját s így „osztályonkívülivé” válik. A problémát vegre úgy sikerült megoldani, hogy a hajón elkülönítve utazott s Európába érve saját különvonatán, nehogy az európaiakkal, vagy a más kasztba tartozó indiaiakkal való érintkezés révén „tisztátalanná” váljon.

Az angolok tudják róla, hogy a maharadza, mikor az angol kormányzó látogatását fogadja, fürdőszobájába vonul s megfürdik, sőt a kormányzót a legnagyobb udvariassággal arra kéri, hogy lehetőleg reggel hat órákor — szóval mosakodás előtt — látogassa meg a maharadzát, hogy az uralkodó munkabeosztása egy külön fürdés okozta idővesztéséig révén ne változzon.

Az a körülmény, hogy az Európába időnként ellátogató maharadzák a legtöbbször nem csupán a szakácsukat és konyhaszemélyzetüket hozzák magukkal, hanem élelmiszereiket is, nem egyéb, mint a különböző vallási törvények szigorú betartása.

Egyes maharadzák még az ivóvizüket is Indiából hozzák, amíg külföldön tartózkodnak.

A két véglet között, amelyet ez a két ma-

nyorú rubingyűrűt, amelyet az ujján viselt. A maharadza udvarias mozdulattal átnyújtotta a gyűrűt, de amikor a hölgy visszaadta, a kényúr a hátamögött álló inas felé nyújtotta az ékszeret és így szólt: „mossa meg”.

Ez az oligarcha, aki körülbelül 200 millió lei évi jövedelemmel rendelkezett, szinte állandóan hadilábon állott az angolokkal. Így például éveken keresztül megakadályozta egy vasútvonal kiépítését, amely az országán vezetett volna keresztül, azzal az indoklással, hogy „zavarná a tigriseit”. Pedig a birodalom szempontjából a vasútvonal életbevágóan fontos volt.

Nagyszerű vadászember volt és puskája szinte soha nem tévesztett célt. Ez azonban kevés vigaszt nyújtott azoknak a bennszülött anyáknak, akiknek gyermekeiket tigriscsaléteknek használta fel. A kétségbeesett, síró asszonyoknak nyugodtan azt mondta, hogy „sehase féljete, hiszen én hamarabb elejtem a tigrist, hogysen a gyermekekben kárt tehetem”.

Ami azt illeti, a csecsemőknek hajszála sem görbült meg, mert a maharadza szinte idejében terítette le a tigrist, de az is bizonyos, hogy ezek az esetek, a többi hasonló esettel együtt, erős mértékben járultak hozzá ahhoz a forradalomhoz, amely pár évvel később Alwarban kitört. A forradalom azonban egymagában sem lett volna elég ahhoz, hogy az alwari maharadzát száműzzék, ha az angolok nem tekintették volna a kényurat politikailag megbízhatatlannak. Az angol kormányzat nagyon ritkán avatkozik bele a velük hüberli viszonyban levő indiai hercegek életébe, különösen azokéba, akik tartományaikban nagy népszerűségnek örvendenek. A beavatkozásra rendszerint csak akkor kerül sor, ha a maharadza politikai értelemben ellenszegül az angol államigazgatás terveihez.

haradza jelent, helyezkedik el politikai előrehaladottság kérdésében a többi ötszázötven. Más szempontból viszont óriási különbségek vannak az indiai uralkodók között. Ott van például az aggastyánkorban élő barodai maharadza, akit „Gaekwar” néven ismernek s aki a világ leggazdagabb embere. A bankai és amrapuri „maharadzák”, akik életükben még nem voltak túl azon a kis falucskán, amely „birodalmukat” alkotja, cserélnének egy 20 holdas gazdával.

Az audhi maharadza tudományos könyvet írt a testedzésről, a gondhali maharadza az edinburghi egyetemen orvosi diplomát szerzett. a rewai rajah, aki

Ötszáz tigrist lőtt

s a vadiai maharadza, mohamedán vallású országában elrendelte a szesztilalmat. Egyesek, különösen a szegényebbek, még irni-olasni is alig tudnak, a Cooch-behari uralkodó fiai azonban angol kollégiumok elvégzése után Cambridgeben végeztek.

Az indiai törvények alapján a legtöbb maharadza a többnejűség híve, bár vannak olyanok is, akik mint például az említett mysorei maharadza, agglegények. Mások, mint például az elhunyt pudukkottai-rádzsa, vagy Aga Khán, aki az elmúlt évben a Népszövetség elnöke volt, európai asszonyokat vettek feleségül. Alwarnak négy felesége volt, az Iharangadhari maharadza viszont ötször nősült és egy ismert indiai hercegnek nem kevesebb, mint hatvannégy törvényes gyermeke van.

A maharadzák többnejűségét azonban, a mohamedán poligámiával egyetemben, erősen kikezdi az idő. A vallás törvényei megengedik ugyan a többnejűséget, de ugyanakkor kötelezővé teszik a férjnek, hogy minden egyes feleség társaságában ugyanannyi időt töltsön el s — ami fontosabb — minden egyes asszonyra egyenlő arányban költson. Ezt pedig a mai anyagi viszonyok és megváltozott életkörülmények között még egy maharadzától is nehezen lehet megkívánni.

Hegedűs Ádám.

A VILÁG

PARIS MELLETT van egy régi tizenegyszobás kastély, amelynek valamennyi termében állatok laknak. Ennek a magányosan álló háznak M. Leon Sene a tulajdonosa, aki a hatóságok beleegyezésével egy kis állatszanatóriumot rendezett be szobáiban. A louveciennesi kékszakáll — így hívják a környéken Sene urat — ismert állatbarát és szakértő. Gyöngélkedő, otthon nélküli állatokat fogad a villájába fizető vendégeként. Kliensei között van az állam, számos törvényhatóság és egyéb közület, mert a jóléti kékszakáll gondjaira bízzák azokat az állatokat is, amelyek gazdátlanul kóborolnak az utcákon. Megtörténik, hogy valaki megbetegszik, meghal, vagy valami bűntényt követ el és letartóztatják, a hatóság gondoskodik róla, hogy gazdátlanul maradt kedves háziállatai gondozásban részesüljenek. A napokban egy hatyút találtak Paris uccáin, valaki egy földalattiban felejtett egy baglyot, egy bérház liftjébe pedig egy majmot zárt egy tréfáskedvű lakó. Ezek mind Sene úr kastélyába kerülnek, ahol megfelelő környezetben, jó gondozást és ellátást kapnak. Ha azután meggyógyulnak és nagyon megunták a fogságot, Sene úr eladja őket jó pénzben.

ÉRDEKES INCIDENS történt az angol légitársaság egyik repülőgépén, amely Közép-Európa és Anglia között közlekedik. A croydoni repülőtérről rádióüzenetet kapott az Anglia felé közeledő géptől, hogy egyik utasa eszméletlenül fekszik. A croydoni kórházban orvosok siettek ki hordággal a repülőtérré, hogy az eszméletlen embert kórházba szállítsák. Amikor a gép leszállt, hiába keresték a súlyos beteget, sehoh se volt. Kiderült, hogy a rádióüzenet, aki nagyon el volt foglalva munkájával, észrevette, hogy nem messze tőle az egyik utas eszméletlenül fekszik egy nyugágyban. Szemei le voltak esukva, nagyon sapadt volt, de még lélezett. Több kísérletet tett, hogy öntudatra ébredne, de eredménytelenül. Az utas semmiféle ébresztésre, rázásra nem reagált. Amikor azután a gép megérkezett rendeltetési helyére, egyszerre talpraugrott. Az elősített orvosoknak mosolyogva magyarázta, hogy nincs semmi baj, egy kisiesit elszundikált. „Nagyon mély alvó vagyok — mondotta —, csak lezuhanásnál szoktam felébredni... A tiszta kék felhők között különösen jól alszom.”

LONDONBAN gyermek dívatbemutatót tartottak. Az új gyermekruhámódelleket gyermekmanekének mutatták be a nagyrészt anyákból álló közönségnek. Némelyik kislány olyan eleganciával mozgott, akár egy felnőtt próbakísásony.

NAGY GOMB-VITA folyt a londoni kereskedelmi kamarában. Majdnem egész nap tanácskoztak és vitatkoztak az angol és a külföldi gombgyárosok megbízottai. Az angolok azt kívánják, hogy a kormány tegye kötelezővé, hogy a külföldi gyármányú gombokat az illető ország nevével jelöljék meg. A külföldi gombosok sokféle ellenvetést tettek az ellen a terv ellen. Sir Hubert Lewellyn Smith, a kereskedelmi kamara elnöke, aki a tanácskozást vezette, közben feltepte a kérdést:

— Mikor gomb a gomb?

A kérdés nagy derűtséget okozott, majd a következő meghatározásban állapodtak meg:

— Ha egy, vagy több lyukon keresztül dugják

A díszgombokat ilyenformán hivatalosan nem tekintik gombnak.

A CANTERBURY ünnepi játékok keretében bemutatták Dorothy L. Sayers-nek, a híres detektívregény-írónek „Az ördög megfizet” című darabját, mely a Faust-monda modern feldolgozása. A darab megjelent könyvekben is és a szerző az előszóban megmagyarázza, milyen szempontok vezették a régi monda új feldolgozásában. A régi Faust-darabok — Goethe Faustja is — úgy mutatják be Faustot, mint tudásvágy megrázkáltját. — Ugy érzem, a mai angol nemzedék nem szükséges önéneki tudás szenvedélyes hajhászásától; ez nem tartozik legnagyobb búneink közé... — mondja Miss Sayers. — Én az indulatos reform típusát látom Faustban, akit mélyen megrendít a szenvedés, aki türelmetlen a tényekkel szemben és hirtelen felforgatással akarja megváltoztatni a világot. Mikor meggyőződik arról, hogy ez lehetetlen, kétségbeesik és a képződésbe menekül. Az előadást végigénezte a canterburyi éresek is és jóízűen mosolygott az ördög felsülésén.

Egy legendáshírű magyar asszony emléke a khartuni kormányzóság épületén

Sass Flóra bámulatos útja a néger rabszolgatartók ellen

A kairói lapok alig tiszta táviratban közölték, hogy a szudáni kormányzó a khartuni kormányzóság falán márványtáblát helyeztetett el Sir Samuel White Baker hőselkü neje emlékére. Kairóban sem kellett ez a hír különösebb feltűnést. Az egyiptomi főváros akkor Balbo marsall káprázatos fogadásának hatása alatt állt. Bennünket magyarokat, különösen érdekel ez a hír, mert a híres oroszánvádnak és földrajzi felfedezőnek a felesége

magyar asszony volt.

Sass Flóra Annának hívták. A földrajztörténet alig ismeri nevét. A nagy angol lexikon is csak egyszerűen „hungarian lady”-nek említi fel.

A múlt század a nagy felfedezések és romantikus felfedezők kora. Stanley, Livingstone, Magyar László és annyi más eltűntet Afrika fehér föltjait. A fehér ember uralma számára utakat hasítottak a legsötétebb dzsungelben is.

Az ismeretlen világrészek meghódításáért szível állító harcban az asszonyok is kiveszik részüket. Ott van mingyárt Ujfalvy Károly francia felesége, Maria Bourdon, aki elkíséri férjét a tudomány számára akkor alig ismert Közép-Ázsiába, Samarkandba. A híres angol író, Lady Barker, aki veszedelmes expedíciót vezet önállóan a kafferek földjére. A neves Afrikakutató Holub József dr. bécsi felesége, aki mindvégig kitart férje oldalán a Zambesi földjében végzett kockázatos kutatóútján. A holland Tinnie Alexandrina, a tudós német Henglin utitársa a Gazella folyó mentén, akit végül is arab kísérői koncolnak fel a berber pusztaságban...

De ezeknek a nagyszerű asszonyoknak legkiválóbbika Lady Baker, a magyar Sass Flóra, az Albert Nyanza tó felfedezője, akiről a nagy angol Afrikakutató, Kheith Johnston írja „The Nile Quest” című könyvében:

„Magyar asszony volt. Nagy szépség. Rendkívül bátorság jakerült benne. Híre-neve ma is ott röpös a Nilus négerének ajkán. Csak így emlegetik őt: Esz-szitt. A hölgy”.

Sass Flóra 1855-ben ismerkedett meg férjével Pesten, akinek második felesége volt. Az első asszony, Henrietta Biddulph Martin, a gloucesteri egyetem rektorának leánya fiatalon meghalt. Samuel White Baker 1843-ban 22 éves korában vette feleségül és magával vitte Jamaikába és Mauritius szigetre, ahol atyjának, dugszagad hajózási vállalkozónak, kiterjedt cukornádültetvényei voltak.

Három évig éltek ezeken az egzotikus szigeteken.

Majd Ceylonba telepedtek át, ahol a fiatal Baker a „Nuvara Eli” kerületben új ültetvényt létesített. Fiatal felesége nem bírta a trópusi s így vissza kellett térnie Londonba, ahol Baker két feltűnést keltő könyvet is publikált Ceylon ismeretlen világáról.

„BÁRHOVA MÉGY, VELED MEGYEK”

Baker egy darabig Londonban élt s nagybeteg feleségét ápolta, amíg a trópusi kór végzett vele. Baker ekkor ismét munkába vetette magát. Érdekeltséget vállalt különböző hajózási és vasúti vállalkozásoknál. Így került le Dobrudzsa, ahol az építőt angol társaság vezetőjeként, infézte a várnai vasút építését. Áttutazóban Pesten ismerkedett meg második feleségével, de csak később, 1860-ban tartották meg itt az esküvőjüket.

A Duna deltájának lápvilága valóságos paradicsom volt oly szenvedélyes vadász számára, mint Baker. Itt maradt volna talán mindörökké, ha nem jön életének második nagy szerelme és a — krimi háború, mely az oroszok ellen harcba hívott minden jó angolt. Baker csak 1856-ban érkezhetett Kis-Ázsiába, a háború végével. Az egyesült francia-török-angol-szardíniai csapatok elfoglalták Szabastopolst s az utána létrejövő párisi béke véget vetett az öldöklésnek.

Sass Flóra a harcra kísérte vőlegényét s a háború befejezése után kiadós medvevadászatonk vettek részt ismeretlen ázsiai tájakon. Esküvőjük után nagy tetre határozták el magukat. Kairóba, innen Zanzibárba, majd Abesszíniába mentek, hogy

felkutassák a Kék Nilus forrásvidékét.

Baker fiatal feleségét mindenáron Kairóban akarta elhelyezni, de az férje oldalán mellől nem tárgyított: „Hiába kértem, — írja Baker féművében, az „Ismairiá”-ban — hogy maradjon Kairóban. Nemének állhatatosságával és önfeláldozásával ragaszkodott szándékához, hogy a nehéz megpróbáltatások idején sem maradjon el tőlem. Ellenfelesemre

Ruth szavaival felelt: Bárhóva mégy, veled megyek. Az a föld lásson engem is meghalni, ahol te meghalesz és ott akarok a sirban pihenni, ahol te pihenni fogsz”.

Keresztüljárták Abesszíniát, a Tana-tótól végighaladtak a Kék Nilus völgyében Khartunig, mindvégig teljesen ismeretlen, vad törzsektől megszállott vidéken. Tisztázták a Nilus eredetét, melyről minden tudomás odáig csak a mítoszokból táplálkozott. Hátra volt még a Fehér-Nilus, mely Khartuntól fölfelé még ismeretlenebb, kegyetlenebb posványokban és szédítő zuhatagokon túl vezetett el. Hihetetlen szenvedéseken át jutottak a Fehér-Nilus forrásvidékére is. Háromévi küzdelem után,

1864 március 14-én Sass Flóra megpillantotta az Albert Nyanza-tavat,

amelynek létezéséről akkor még senki sem tudott. Emberföltti küzdelmek után az akkor még ismeretlen világ nagy részét térképre vették és felbecsülhetetlen szolgálatot tettek a tudománynak, az európai civilizációnak s Amerikában talájt vesztett Anglia világhatalmi állásának. 1865-ben tértek vissza Londonba, ahol Anglia nemzet hőseiként fogadták a Baker házaspárt. Ez idő tájt a brit sziget minden figyelmé amugy is Egyiptomra és Szudánra irányult, mert a gyapot felismerésével és alkalmazásával a vezető helyen álló angol textilipar a megközelíthető gyapotföldök híján elsorvadt volna.

SPORT

Majorszky játékvezető megindokolja a három olasz játékos kiállítását

Majorszky bíró, aki az olasz—román mérkőzést vezette, a Nemzeti Sportnak nyilatkozatot adott, a melyben megindokolta a három olasz játékosnak a kiállítását. Andreolt azért állította ki, mert abban a hiszemben, hogy a bíró nem látja, szándékosan megrugta Ploesteanut, Percelli pedig ököllel megütötte Abut, végül pedig Biavattit azért, mert egész idő alatt „porco” kifejezéssel illette a játékvezetőt. Majorszky játékvezető kijelentette, hogy nem tudván olaszul, nem értette meg mit jelent ez a Biavatti által oly nagyon kedvelt szó, szünetben azonban megkérdezte. Szünet után, amikor a veredékes kezdődött Biavatti megismételte a sértő kifejezést, erre a játékvezető kiállította.

Sporthírek mindenfelől

REPÜLŐGÉPEN UTAZIK A VENUS BOLOGNABA. Annak ellenére, hogy a román bajnokság első KK mérkőzését megnyerte, aggodalommal tekint az olaszországi találkozó elé, mert több játékos sérült. A legsúlyosabb az esete Demetrovicinak, aki egész biztosan nem játszhat, míg Bodola és Ploesteanu csak abban az esetben játszhatnak, ha vasárnapig, illetve a pénteki indulás teljesen rendbejönnek. A csapat repülőgépen utazik Bolognába, még pedig két részletben, esütörtökön és pénteken.

JUHÁSZ IRÁNT ÉRDEKLŐDIK A TMAC. A temesvári munkásatléták vezetősége tudja azt, hogy a csapat bekerül a A osztályba, egy megfelelő középfejedet keres. Szó van arról, hogy Juhászt szerződtesse, természetesen, ha meg tudnak egyezni a NAC vezetőségével. A Venus is foglalkozott azzal a gondolattal, hogy Juhászt megszerzi, azonban időközben Eisenbeiser aláírta szerződését, így a bajnokság vezetője elállt attól, hogy Juhászt átigazolja.

ROMANIA RÉSZVÉTELE A LAUSANNEI CELLÖVÖRSENYEN. Románia résztvesz a Lausanneban tartandó cellövőbajnokságon. A román cellövők pénteken indulnak útnak Svájc felé.

GABORY VERESEGE PARISBAN. Párisban a francia bajnoki teniszerenynt Brotra, Brugnon 4:6, 7:5, 4:6, 6:2, 6:2 arányban győztek Gábory, Feret ellen. A vegyepáros döntője: Fabyan, Cooke USA—Mathieu, Kukuljevics 4:6, 6:1, 7:5.

TUZZEL-VASSAL A RABSZOLGATARTÓK ELLEN

Felső-Egyiptom, de még inkább Szudán akkortájt a rabszolgakereskedők korlátlan hazája volt.

Angliának meg kellett tartani Egyiptomot és meg kellett szerezni Szudánt, mert azé ez a föld, akie a Nilus eredete. Franiaország amugy s tervbevette ezeknek a területeknek birtokbavételét, mint ahogy már Napoleon is megszállta Egyiptomot. Anglia terveinek végrehajtására megfelelőbb embert lámpással sem találhattak volna, mint a már legendás hírű sir Samuelt, az „oroszánvádnak”-t. Ekkor született meg Szudán angol—egyiptomi közösbirtoklása s

így került sor sir Samuel White Baker khartuni fő kormányzóvá történt kinevezésére.

1869-ben érkeztek vissza Khartunba, ahol nem nagy örvendezéssel fogadták őket, a híres négerbarátokat, akik most már köztudottan azért jöttek, hogy felszabadítsák a négereket és tönkrezúzzák néhány arab törzsfőnök minden emberi kegyetlenség felülmúló rabszolgatartó uralmát. Minden lépésüket orgyilkos török jekték. Véres harcokat kellett vívni, különösen Zubair-ral, a nubiai arab királlyal, aki láncravetett oroszánokkal őriztette palotája kapuit. Európai segítő társuk alig volt.

Felszabadított négerekből hadsereget szerveztek.

Baker betegsége idején felesége egy szál karddal kezében vezette rajongó négereit rabszolgatartói ellen.

— Esz-szitt! (A hölgy) — lelkezdtek a feketebőrűek és tübbe is követék volna.

Tíz évig tartott Szudán pacifikálása. Florence Ninon von Sass neve fogalom lett mindenfelé a Nilus völgyében.

Az arabok gyűlölké, a négerek imádták, az egyiptomiak csodálták, a hívös angolok lelkesedtek érte.

Küzdelmes és felemelő élet jutott osztályrészül.

ACS TIVADAR

LEMARADT AZ ANGOL KÖZEPTÁVFUTÓ BAJNOK AMERIKÁBAN. Wooderson a legjobb angol középtávfutó Amerikában rajtolt a princetoni versenyen 1 mértföldön. Az angol futó győzelmi reményekkel indult, azonban alaposan lemaradt, mert csak ötödik lett. Győzött Fenske 4 perc 11 mp.-cel.

ÚJ JÁTEKOSOKAT SZERZÖDTET A KÁRPÁT FC. A nagybányai Kárpát FC együttese a jövő bajnoki idényre új játékosokkal erősödik. Az egyesület tárgyalásokat folytat Naciu (Juventus) és Bódi (Franco Romana) játékosokkal, akiket minden valószínűség szerint le is szerződtenek.

MIKOR ÜL ÖSSZE A LEGFELSŐBB SPORTSZÖVETSÉG. A Comitetul Federal minden valószínűség szerint július 15 és 25-ike között ül össze, amikor foglalkozni fog az A osztályban szereplő csapatok sorsáról, illetve a tervbevitelt létszámemelési tervvel.

SZOMBATON ÉS VASARNAP JÁTSSZÁK LE A ROMÁN KUPA MÉRKŐZÉSEKET. A Román Kupa bizottsága határozata értelmében szombaton lejátszák az FC Rapid—Unirea-Tricolor kupamérkőzést, míg a Sportul Studentesc—TMAC találkozóra vasárnap kerül sor.

NEGRU A KOLOZSVÁRI VICTORIÁBAN. Negru, aki régebben a nagyváradi Crisanában, az elmúlt év folyamán pedig a fővárosi FC Rapid csapatában szerepelt, megvált egyesületétől és a jövő bajnoki idényben a kolozsvári Victoriához szerződik. Egyébként a Victoria vezetőségéhez érdekes ajánlat érkezett. Az egyik fővárosi csapat 400 ezer leit ajánlott fel Pop Vasile fedezetjátékosért. Az ajánlatot a kolozsvári csapat vezetősége azzal utasította vissza, hogy nincsen szándékában megfontani a fedezetsort, amely oly nagyszerűen bevált.

ANGOL EDZŐT SZERZÖDTET A SZÖVETSÉG. A román szövetség eredeti terve szerint olasz edzőt akart alkalmazni a válogatott csapat előkészítésére. Ezt a tervet azonban eljették és abban állapodtak meg, hogy angol edzőt hívnak meg, aki már ősztil kezdve foglalkozni fog a román válogatott előkészítésével.

ISMERT SPORTEMBER HALÁLA. Wallis Meyers, a világ legismertebb tenisz-szakértője Londonban meghalt. Wallis Meyers nevé különösen az általa évenként kibocsátott teniszvilág ranglisták tették ismertté. A szakérő minden alkalommal a világ tíz legjobb férfi és női játékosát osztályozta s véleményét mindenütt elfogadták.

AZ A LIGA CSAPATOK NEM JÁTSZANAK EZUTÁN A ROMÁN KUPÁERT? Mint a Gazeta Sporturilor írja, olyan terv merült fel a futballszövetségben, hogy ősztil kezdve az A) liga csapatai nem fognak résztvenni a Román Kupa küzdelmeiben. Azt hiszik, hogy a tervből nem lesz valóság.

= KÖZGAZDASÁG =

DOMOTEX

néven új szövetkezet van alakulóban Temesvárott

Temesvárott mozgalom indult meg, amelynek célja Domotex néven új szövetkezetet alapítani. A szövetkezet célja a háziszóttos szöveteknek és vásznaknak nemcsak propagandát csinálni, hanem azok számára piacot teremteni és elsősorban a szövetkezet tagjait, de másokat is jó, tetszetős, tartós és főleg olcsó ruhaneművel ellátni. A Domotex, kezdetben székelő háziszóttásokat hozna forgalomba, később maga is készíttette bányái falvak lakosaival ilyen holmikat.

Azok előtt, akik a Domotex-mozgalom élén állanak, a kolozsvári Alfa-szövetkezet példája lebeg. Az Alfát, amely ugyancsak a háziszóttos terjesztésére alakult, 1937. augusztusában három egyetemi hallgató kezdeményezésére, harmincegy lelkes alapító tag hívta életre. Pár hónap alatt fizetnek ki. Az üzleti haszon pedig már meghaladja a háromszázat. Az Alfának sikerült a közönséggel a székelő háziszóttot megkedveltetni. 2800 leiert már a legjobb háziszóttból készült ruhát lehet kapni. A ta-

gok öt-hat hónapi részletre is vásárolhatnak. A tagok egy-egy üzletrésze 500 lei, amelyet tíz hónap alatt fizetnek ki. Azon üzleti haszon nagy részét a szövetkezet vásárlási visszatérítés címen eljuttatja vevőikhez. Vannak vásárlók, akik az év végén 600—800 leit kapnak majd vissza. Bevezette az Alfa az úgynevezett százötven leies akciót is. Ennek lényege az, hogy egyes szövetkezeti tagok tíz hónapon keresztül, százötven leit fizetnek be. Az akció részvevőit tízes csoportba osztják és havonta sorsolást rendeznek közöttük. Akinek nevét kisorsolják, az ezerötven leies értékű szövetet, vagy más árut kap. A lényeg az, hogy mindenki legkésőbb a tizedik hónap végén kitűnő árban, amelyet tetszése szerint választ, visszakapja pénzét.

Amit az Alfa elért, azt akarja megvalósítani a Domotex is. És ha meg lehetett csinálni Kolozsvárott, akkor megcsinálható Temesvárott is. Csak lelkes emberek kellene hozzá, akik szívükön viselik a háziszóttosipar pártolását.

Emelkednek az árak a szövetpiacon

Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy a be-földi textilpiacon hónapokig tartó üzletlenség után ismét élénkség mutatkozik s különösen a téli idényre eszközölnek a kereskedők nagy bevásárlásokat. A textilpiac legjelentősebb eseménye a téli szövet nagyarányú drágulása. Női divatcikkekben, mint megírtuk, általában 10—25 százalékos áremelés hajtottak keresztül a gyárak. A brassói Scherg-nyá a finom düvinszövetek árát 20—30 százalékkal emelte, úgy, hogy 1 méter szövet nagykereskedelmi ára 1100—1200. lei. A magas árak miatt a kereskedők csak óvatosan hívják le a rendeléseiket, mer nem lehet még tudni, hogy a fogyasztóközönség elbirja-e a magas árakat. Érdekes, hogy ugyanakkor a temesvári Gyapjúipar és a fővárosi Saturn gyárak átlagban csak 10—15 százalékkal emelték tavalyi rak szemből a téli női szövetek árát. Férfiszövetekben a végleges árakat a gyárak még nem köztölték a vevőkkel és a megrendeléseket csak irányárak alapján vették fel.

A falusi szövetkezetek is kötelesek épület-adót fizetni

A pénzügyminisztérium ellenőrző szerve megállapították, hogy a népbankok és falusi szövetkezetek az épületek megadóztatása alkalmával mentesültek az adó megfizetése alól. Miután a pénzügyminisztérium véleménye szerint a népbankok és falusi szövetkezetek nem tartoznak az egyenesadó törvény 17. szakaszának 1. pontja alá, haladéktalanul meg kell tenni a szükséges intézkedéseket, hogy úgy a népbankok, mint a falusi szövetkezetek fizessenek épület-adót. A pénzügyminisztérium, miután bebizonyosodást nyert, hogy az adó kivetés hiánya nem az adóalanyokon mulott, hozzájárult ahhoz, hogy az érdekeltek ne fizessenek büntetést.

A föld szakszerű trágyázása

Válasz Steiner Sándor cikkére

Örömdetes jelenségnek tartom, hogy gazdáink egyes cikkeimmel érdemben foglalkoznak és azokhoz hozzászólnak. Visszhangot keltett cikkem azon része is, amely az istállótrágya szakszerűtlen kezeléséből származó értékvesztésre kívánt rámutatni. Steiner Sándor úr cikke megegyezik az én megállapításaim azon részével, amely a szakszerűtlen kezelésből eredő értékvesztésre vonatkozik. A továbbiakban azonban nem azonosítja magát cikkemmel és ellenkező álláspontot foglal el akkor, amikor azt állítom, hogy a talaj szervesen sóit kultúr-növényeink fajuk szerint más és más arányban vonják el. Az ő ellenvetésével szemben le akarom szögezni azt, hogy a sóknak a talajban lévő jelenlétét nem a sók mennyiségével, hanem a növényi tenyészet feltételeivel hoztam függő viszonyba, amelyeket minden egyes kultúr-növény faja és természete szerint más és más arányban igényel a talajból. A cikkemmel foglalkozó hozzászólás szerint ez nem fontos, hanem az, hogy a sók milyen fokú állapotban vannak a talajban. Nem lehet tehát érdektelen gazdáink számára az, hogy melyik eset bír fontossággal. Szerintem mindkettő fontos, csak más jelentőséggel bír az egyik és mást kell érteni a másik beállítás alatt. A vegyvizsgálat valóban megállapítja azt, hogy melyik ásványi sóból mennyi van a talajban, de hogy hány milligrammra van szükségem egyikből, vagy a másikból, azt sem a vegyvizsgáló, sem én, hanem az illető növény tenyészfeltétele szabja meg és ehhez viszonyítva kell a talajjáról gondoskodnom.

Cikkem bírálója nem ajánlja senkinek a műtrágyát és szerinte a helyesen kezelt istállótrágya minden szükséges sót tartalmaz. Ezt aláírom magam is, de kérdelem, hogy van-e gazdaságainkban annyi jószágállomány, hogy a földből elvont tápanyagok pótlásához elegendő trágyánk volna. A nemesen erjesztett istállótrágya — írja a bíráló cikk — teljesen elegendő a földet a legjobb termő erőben tartani, ha a föld a megfelelő kultúrállapotban van. Szerintem azonban a bányái földek nincsenek és még nagyon sokáig nem is hozhatók kultúrállapotba. Néhány évtized alatt sem hozhatók a kimerülőben lévő bányái földek olyan kultúrfokra, hogy az istállótrágya-szolgáltatás mellett mellőzni lehessen a műtrágyát. Franciaországban éppen a műtrágya-szövetkezetek életre hívása teremtette meg a kultúrmezőgazdálkodást. Amit elvonunk a földből, azt vissza is kellene adnunk, mint azt a kínaiak teszik és csak akkor beszélhetnénk arról, hogy amit a termés alakjában elvettem földből, azt trágyában vissza is adtam a földemnek, tehát mellőzhetem a műtrágyát.

Meggyesy István.

(=) GABONÁRAK. (A Dengl és Kleinmann cég jelentése). A bányái gabonapiac az üzleti forgalom csendes és a búza irányzata is lanyhább. A piaci árak a következők: búza 390, tengeri 410 lei Temesvárott, korpa 350, zab 460—465, takarmányárpa 380, tavaszi árpa 400, muharmag 420, repce 730, tökmag 775 lei százkilónként.

Árfolyamok

SZERDA, JÚNIUS 21.

Hivatalos árfolyamok (az első szám a vételi, a második az eladást jelenti.) Holland forint 75.14—76.31, belgas 24.08—24.43, angol font 672.40—672.75, olasz líra 7.172—7.172, francia frank 3.78—3.85, svájci frank 31.38—32.36. Ezekben az árakban a devizafelár is benne foglaltatik. Dinár 2.898—3.05, pengő 25 és 26.50—27, német márká 40.50

ROSITA SERRANO,

az UFA gyönyörű sztárja, „Az okos anyós” című film női főszerepét játssza

Rádió

CSÜTÖRTÖK, JUNIUS 22.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, sportközlemények és vízállásjelentés. 13.05: Motoi Petrica zenekarának hangversenye. 13.35: Látványosságok. 13.45: A hangverseny folytatása. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Időszzerű közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Időszzerű kulturális apróságok. 19.17: Hanglemezek. 19.50: Előadás. 20.05: Munteanu Petre énekel. 20.25: Hanglemezek. 21: Hanglemezek. 22: Hírek, sporteredmények. 23: A Predescu zenekar hangversenye. 23.30: Közvetítés Németország számára.

Budapest I. 7.45: Ritmikus torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Előadás. 13.10: Hanglemezek. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 14.30: Szalonzene. 15.30: Hírek. 17.15: Háztartási tanácsok. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10: Operaházi Zenekar. 19.35: Kültügyi negyedóra. 19.50: Zongora hangverseny. 20.15: Hírek. 20.25: Bálint Zoltán magyar nótákat énekel. 21.35: Előadás. 21.55: Debussy: Szonata hárfára. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Cigányzene. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Tánclemezek.

Budapest II. 20.35: Előadás. 21: Hírek. 21.35: Hanglemezek. 21.55: Előadás. 22.25: Cigányzene. 22.55: Időjárásjelentés.

Bécs. 20: Dalok. 21.25: Zenekari hangverseny. 23.30: Szórákzóató zene.

Deutschlandsender. 20.15: Tarkazene. 21.15: Hangverseny. 22.15: Hegedű és zongoraszonáta. 24: Szórákzóató zene.

Milánó. 20.25: Lemezek. 21.30: Lemezek. 22: Szimfonia, utána könnyű és tánczene.

Prága. 22.30: Zenekari hangverseny. 23.40: Lemezek. 24: Hangverseny.

Varsó. 20.20: Lemezek. 22.30: Operarészlet. 24.05: Kamarazene.

PÉNTEK, JUNIUS 23.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, sportközlemények és vízállásjelentés. 13.05: A rádiózenekar hangversenye. 13.35: Látványosságok. 13.45: A hangverseny folytatása. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Idő-

szzerű közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Előadás. 19.17: Hanglemezek. 20.00: Előadás. 20.15: A Dumitrescu zenekar hangversenye. 20.05: Opera közvetítés (Puccini: Pillangó kisasszony). Az első szünetben hírek és sporteredmények, a második szünetben hírek. 23.45: Hírek francia, német és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45: Ritmikus torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Sohár Vilma zongorázik. 13.40: Hírek. 13.55: Vitéz Galánthay Jenő hegedül zongorakísérettel. 14.20: Időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 14.30: Postászene. 14.30: Hírek. 17.15: Diákféltóra. 17.45: Időjelzés időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10: Előadás. 18.40: Szalonzene. 19: Sportközlemények. 19.45: Csurka Péter csevegés. 20.15: Hírek. 20.25: „Szárnyaskerek” Dalkö. 21: Kállay Miklós előadása. 21.30: Operettrészletek. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 22: Szalonzene. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Cigányzene. 0.5: Hírek.

Budapest II. 19.50: B and a Ede cimbalmozik. 20.30: Előadás. 21: Hírek. 21.20: Hanglemezek. 22.30: Időjárásjelentés.

Bécs. 19.40: Zene és dalok. 21.15: Fuvószene. 22: Hangképek. 23.30: Hangverseny.

Deutschlandsender. 19.15: Vonósnyégy. 22.15: Hangverseny. 23.30: Zene.

Milánó. 21.30: Lemezek. 22: Könnyű zene dalokkal. 22.25: Szimfonikus hangverseny.

Prága. 20: Opera előadás. 23.15: Lemezek. 24.00: Zenekari hangverseny.

Varsó. 16.25: Karének. 20.30: A rádiózenekar hangversenye. 22: Hangképek. 23.30: Lemezek.

KÖNYVEK

(—) DR. LAZÁR BÉLA: MŰVÉSZET. A legolcsóbb könyvnapki művészettörténet: Dr. Lazár Béla: Művészet című kis művészettörténete. A kitűnő szerző végigvezeti olvasóját a művészetek egész történetén, a primitív ember meghatározó naiv produktumaitól kezdve a művészfejedelmek örökbeeső alkotásain keresztül az ultramodern művészi törekvések ismertetéséig. Nem sorol fel minden művészi alkotást, de a leglényegesebb művek kompozíciójának megmagyarázása után megérteti olvasóival, egy-egy stílus, mint például az antik, a román, a görög, a renaissance, a barokk, a rokokó, az impresszionizmus, a plenair, stb. lényegét és olyan művészek, mint Phidias, Apelles, Praxiteles, Bramante, Giotto, Masaccio, Leonardo da Vinci, Michel Angelo, Raffael, Tizian, Dürer, Rembrandt, Rubens, Velasquez, Greco, Manet, Courbet, Munkácsy,

Szinyei-Merse, stb. nagyságát. Ez a mű egy kötetben egyetemes művészettörténetet ad. Felöleli az építészeti, szobrászati és festészeti egész anyagát. Nagy segítségére van ebben a szerzőnek az illusztrációs anyag: közel 100 szövegkép és 37 műmellékleten elhelyezett 65 retek reprodukció szemlélteti az elmondottakat. Dr. Lazár Béla: Művészet című könyve pompás Rózsavölgyi kiadásban, könyvnapra 158 lei. Egyébként rendes ára 251 lei

(—) HEGEDŰS LÓRANT: GÖRGEY DRÁMAI KÖLTEMÉNY. A könyv előszavából: „Negyven esztendőn át, amíg gróf Széchenyi István, Kossuth Lajos, a két Andrássy és a két Tisza életrajzán dolgoztam, mindegyre felmerült előttem Görgey Arthur zord és rejtélyes alakja: az övénel többébb élettragédiát s Bánk bánén, gróf Tisza Istvánén és talán gróf Teleki Lászlóén kívül nem ismer a magyar történelem. E vallomásomat még ki kell egészítenem azzal, amire dramaturg rá fog jönni, hogy drámái munkáimnak a hőse nem Görgey, nem Kossuth, hanem maga a magyar faj. Hegedűs Lóránt: Görgey című drámái költeménye az új Nyugat könyvsorozatában jelent meg szép kiállításban, fűzve 119 lei, vászonkötésben 158 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál Cluj. Kérje a Nyugat kiadványok jegyzékét.

(—) KARINTHY FRIGYES KIADATLAN NAPLOJA ÉS LEVELEI. Babits Mihály bevezetésével jelent meg Karinty Frigyes kiadatlan naplója és levelei. Babits bevezető cikke így kezdődik: „Minduntalan rajtakapom magam, hogy úgy gondolok rá, mintha élne. Például az imént arra gondoltam, mit szól majd ehhez az irásához? Tudok-e olyant mondani, ami őt is érdekelt? Milyen csalódás rádöbbenni, hogy ezt nem olvassa már. Ő nem halt meg bennem, de én meghaltam őbenne. Csak most jutok tudatára, mennyire megszóltam őt, mint életem tanuját. Korársaim sora dülekedik mellőlem, ahogy ő mondta: „erősödik a tüzelés”. Én úgy érzem: egyre sürűbb a csönd. Az ember másokban él. Mintha csak hegyek dülnének ki, minden nap visszhangtalanabb. A levegő ritkul körülöttünk. Lám, lám magamat siratom, pedig őt körülöttünk. Dehát nem tudom őt halottnak érezni! Tudat alatt valahogy meg vagyok győződve, hogy él és hogy ez a kalandot is éppolyan tisztá tudataltal, éber kíváncsisággal tapasztalja végig, mint két évvel ezelőtt az agyműtétet, melyről híres könyvét írta. Hisz lényéhez tartozott, hogy éljen és figyeljen. Nem csak dal, az agyműtétet, melyről híres könyvét mindenki a „mennyei riportot” emlegette... Karinty Frigyes naplója Nyugat kiadásában igen szép kiállításban 12 melléklettel fűzve 132 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál Cluj. Kérje a Nyugat kiadványok jegyzékét.

DINA REGÉNYE

A Déli Hírlap eredeti regénye
Írta: Szentirmay Gizli

(Utánnomlás tilos)

— Jonel! Mondd csak, udvarol valaki ennek a Marek-féle rokonnak?
— Kinek? Hja! Nem tudom. Itt legalább is nem. De van időd, figyelj meg! Megéri!

IV.

Baraci aktív tiszt volt annak idején. Hetedhét országon ismert Don Juan. Volt annyi kalandja, mint más huszont férfinak együtt. Botrány, szökés, válás, párbaj napirenden voltak. Aztán megváltozott — mint a legtöbb esetben az ilyen zajos multu férfiaknál lenni szokott — a legjobb férj vált belőle. Sajnos azonban csak rövid ideig szerepelt mint ilyen. Körülbelül három évig. Egyszer lejutott feleségétől brassói birtokára és akkor az asszony beleszeretett a gazdatisztjükké. Nehéz elhinni, de így volt. Az nem volt sem szép, sem tulságosan okos, sem másnemű kiváló tulajdonsággal nem rendelkezett. Hanem úgy látszik Baracit annak idején egy vagy több férj megátkozhatta és most befejeződött rajta...

Egy szép napon, amikor Baraci már nagyon sürgette Brassóból a hazamenetelt, az asszony egy szál zöldes-sárga szegfűt tépdessve kijelentette, hogy ő nem megy. Nem megy sem most, se holnap, se semikor. Mert ő elakar válni.

Baracinak volt annyi gyakorlata a nőkel, hogy jól tudta, mit jelent ez. Elváltak. De azóta, ha zöldes-sárga szegfűt lát, a hideg lel. Nem ment a dolgozó olyan könnyen, mint ahogy ezt Baraci mutatta. Ugyanakkor megviselte az eset. Hanem nősilni azóta sem jutott eszébe. Otthagytta a hadsereget és járta a világot, szórakozott, amennyire teltt tőle. Szép és buta asszonyokkal tele van a világ, ostoba, aki ki nem használja az alkalmat.

Nem volt azért annyira tartalmatlan ember, hogy ezek a hódítások kiföltötték volna az életét. Egyedül volt. Nagyon egyedül. Még azt sem mondhatta, hogy barátai vannak. Csak jóismerősei. Társságba sokat járt. Kedves, szellemes és jókedvű volt mindig. Ha alkalmat volt, hosszas rejtegetés-

sekbe bocsátkozott, szabályokat állított fel, példákat sorolt, igyekezett meggyőzni, beszélt-beszélt a kimerültség. Sokszor igazra volt. De nem mindig. Ő ugyanis azt hitte, hogy ismeri a nőt. Addig a határig, ameddig azokat ismerni lehet, igaz, hogy ő ismerte, de hol volt az a teljes kiismeréstől?

Komolyan nem vette senki. Nem is nagyon számított, mert tudták róla, hogy nem nősil, viszont szeretőnek nagyon is csapodár volt. Aztán megérette ő is már egy párszor a száját és elment a kedve a gálán kalandoktól. Azt, hogy öregszik, nem gondolta és azt sem, hogy ebben keresse okát annak a kitarásnak, amellyel immár négy éve boldogította nem éppen szép és szellemes, de elég fiatal házvezetőnőjét.

Baraci még mindig szép ember volt. Egy kicsit meghízott. Nem annyira, hogy pocakosnak lehetett volna mondani, de eléggé. A haja is hullott erősen. Sokszor kapott a zsebébe a kis fésűt, hogy hirtelen egybe varázsolja aly sűrűn szétomló, ritkaságú haját. A szemei is hamar könnyeztek, de azért mindig egyenesen, feltűnő egyenesen lépkedett és amésző pillantásokat vetett a boldogságokra kapható szőpém felé.

Az idő mult és Baraci észrevette, hogy az élete el van rontva. Igen, az utóbbi időben sokszor gondolt erre. De ezen segíteni nem állt módjában.

V.

Katica felett már eljárt az idő és a férjfelől még mindig nem jelentkezett. Pedig nem volt szégyen lány, csak éppen utálatos. Faxnis, affektáló és nem tulságosan szép. A férfiak ríadtan menekültek a közeléből. Egyetlen témáját pedig messze földön ismerték: ő úgy úútálja az embereket!!! Nagyon! Csak akkor volt valaki heréig ember, ha vele beszélt. De aki vele beszélt, mindig hercig volt. Nem is kerestek magának más kifejezést, vagy ténymát. Akárkivel beszélt, mindig igazat adott az illetőnek. Ebbe is bele untak.

Úgy látszik azonban, hogy most mégis sikerült valami elkecseregett férfi-félt fogni, mert a lugasból már másfél óra óta hallatszik zümmögése és állandó témája: az ember-unás. Egy új segédjegyző volt az áldozat, hogy nem sokáig, azt a család tapasztalatból tudta.

Anna néni benuktan vette tudomásul, hogy az egreste, amit eltett, megpenészedett. Meg az, mind

a huszonhét üveg. Ennél nagyobb tragédia nem is fordulhatott elő az ő életében. Három napig ezt fogja mesélni fűnek, fának. És rögtön előadja az u módszert, amelynek alkalmazásával az ilyesmi nem fog előfordulni.

A kis Sári (az anyja is Sári volt, ezért volt ő a kicsi) izergeltem lármát vitt végbe a zongorán. Sokat szerepelt műkedvelői előadásokon, táncolt, énekelt, beszélt, csillogott. Temperamentumos kis teremtés volt és kedves. Mindenki szerette. Most a téli repertoárját dübörögtette a zongorán. A koncert elhallatszott a Templom-térg.

Dina beült Sári nénihez az árnyékos verandára. Őt szerette legjobban. Olyan csendes, szelid és mindig egyforma kedvű volt, minden ember, aki állandó és néma szomorúságot hord magában.

— Sári néni, drágám! Úgy szeretném, ha Bubi-t akceptálnák! Itt jobb szeretném tudni, mint ott az ügyvédnél. Mert hiszen Bubi olyan rosszul tanult mindig, teljesen lehetetlen, hogy valaha is elvégezze a jogot. És így nem volt sok értelme, hogy odaadjuk. Igaz, hogy jobb volt, mint semmi. Valamit itt is tanult és ami a fő: volt foglalkozása és nem ténfergett örökké az uccán.

Sári néni türellemmel hallgatta. Bubi és mindig Bubi, mintha ő már legalább hatvan éves lenne. Nem volt soha önmagára gondja, sem terve, csak Bubi...

Igy ismerték meg Dinát és így szokták meg. Máskép nem is lehetett volna. Amikor a bátyjuk és sógornójuk egy napon meghaltak, a gyerekeket anyjuk nővére vette magához. Marekéknek akkor rosszul ment még az üzlet, gondjuk is volt, bajuk is, éppen elég és bekénygudtak, hogy a dolog így történjék. Ők évekkig nem látták egyiket sem. Egyszer volt ott Jani, de a gyerekekkel alig beszélhetett, annyira féltette őket a nagynőjükk. Veleg meg olyan barátságos volt, hogy örült, amikor már kint volt. Sógora (a Katica apja) is volt egyszer az iskolában Dinánál, de az olyan bizalmatlanul nézett rá és olyan tartózkodva, hogy nem jutott eszébe máskor is felfrissíteni a rokonságot. Igaz, hogy akkor Dina alig lehetett tizenhat éves.

(Folytatjuk.)

LEGUJABB

Árja tulajdonba kerül a cseh-morva protektorátus területén élő zsidók vagyona

Prágából jelentik: Neurath volt birodalmi külügyminiszter, aki a cseh-morva terület protektorátus területén élő zsidók lakosok kezében lévő vagyontörzsről. A vonatkozó rendelkezés szerdán reggel jelent meg. A rendelet felhatalmazza a protektort, hogy minden zsidó-vagyon kezelésére gondnokot nevezzen ki, aki teljes felelősséggel tartozik a vagyonkezelés kö-

rül kifejtett ténykedésért. A zsidó lakosok birtokában lévő nemesfémeket és drágaköveket azonnali hatállyal be kell jelenteni. A rendelet nem határozza meg ugyan a „zsidó” fogalmát, de úgy hírlik, hogy e tekintetben a nürnbergi törvények lesznek mérvadók. A törvényrendelet március tizenhetedikéi visszamenőleges hatállyal lép életbe.

Átszervezik az angol kormányt

Londonból jelentik: A Daily Express második kiadása hosszabban foglalkozik az angol kormány átszervezésének kérdésével. A lap megállapítja, hogy a nemzetközi szükségleteknek megfelelően, valóban sor kerül a kormány átszerve-

zésére és arról van szó, hogy Runciman lord, az angol titkos tanács elnöke, távozik helyéről és egy-két miniszter is lemond, akiknek helyét új politikusokkal töltik be.

Véletlen baleset okozta a Phenix tengeralattjáró szerencsétlenségét

Párisból jelentik: A Phenix katasztrófáját a legújabb feltevés szerint, időelőtti torpedó-robbanás okozta. A tengeralattjáró színtelt torpedó-támadást intézett az indokínai francia flotta zászlós hajója ellen. A gyakorlatot hidroplánról figyelték és a megfigyelő tiszt most közzé tett jelentése szerint, a Phenix alámerülése után néhány pillanat múlva hirtelen erős örvénylés támadt a tengeren. Ebből arra következtettek, hogy az egyik torpedó kilövő készülék aj-

taja valószínűleg nyitva maradt, víz hatolt be és felrobbantotta a kilövésre készülő torpedót. A Phenix fekvését most már kétségen kívül álló módon megállapították és megkezdték a kiemelési munkákat. Az első próbálkozások eredménytelenül végződtek, mert az elsüllyedt hajó olyan mélyen fekszik, hogy az emelő lánc a kísérletezés közben elszakadt. Most azzal próbálkoznak, hogy a hajótestet a part felé vonszolják, mert a tenger ott már nem olyan mély.

Nagyfontosságú döntést hozott a semmitőszék egy állampolgársági ügyben

Bucurestiből jelentik: Érdekes és nagyfontosságú döntést hozott a semmitőszék egy állampolgársági ügyben. Az állampolgársági törvény ügy intézkedik, hogy az állampolgárok közé felvehetőek azok, akik annak idején azért nem jelentkeztek, mert nem tartózkodtak lakóhelyükön. Ezen az alapon a nagykülföldi törvényszék özvegy Lajos Simonné felvette az állampolgárok névjegyzékébe, de az ítéletet a belügyminisztérium megfellebbezte azaz, hogy a törvény kérdéses szakasza csak azokra

vonatkozik, akik a jelentkezés idejében külföldön voltak. A semmitőszék most úgy döntött, hogy a kérdéses szakasz azokra is érvényes, akik belföldön, de nem lakóhelyükön tartózkodtak, mindezek tehát felveendőek, ha utólag, kellő időben jelentkeztek az állampolgárok névjegyzékébe.

Ezzel kapcsolatban említjük meg, hogy az állampolgársági ügyekbe való felvételüket a legutóbbi felhívás alapján nagyon sokan kérték. Egyedül Bucurestiben nyolcezer ilyen kérelmet adtak be.

Borzalmas hármass családí dráma Magyarországon

Budapestről jelentik: Visegrád uccai lakásán vértócsában holtan találták meg Molnár Miklóst, a kinek felesége és a hat esztendő Ujmezei Atilla nevű rokona nyomtalanul eltűntek. Az első pillanatokban a rendőrség nem tudta megállapítani, hogy gyilkosságról, vagy öngyilkosságról van-e szó. Már a nyomozás első óráiban kiderült, hogy Molnár egy németországi cselédeleányba volt szerelmes, akit el akart venni feleségül és ezért el is akart válni feleségétől. Tegnap ezután a következő távirat érkezett a budapesti főkapitánysághoz:

A szikszói határban a vonat agyongázolt egy asszonyt és annak kisfiát.

A néhány szavas táviratot a szikszói csendőrség küldte és ebből nyomban sejthető volt, hogy a rejtélyes ügy tisztázódni fog. A holttestek személyi adatainak megállapítása során kiderült, hogy Molnár Miklósról és a nála lévő hat esztendő kisfiáról van szó. Molnár a gyermeket ledobta a robogó vonat harmadosztályának hátsó átjáróján, majd maga is utána ugrott. Most már bizonyra vehető, hogy

Molnár meggyilkolta férjét és azután a gyermekkel együtt öngyilkos lett.

Hatósági részről bizonyosra veszik, hogy Molnár zavart elmállapotában követte el borzalmas tettét.

Tömeges letartóztatások Haifában a hétfői bombarobbanás miatt

Jeruzsálemből jelentik: A hétfőn Haifában történt bombarobbanás ügyében ma, szerdán, 12 letartóztatás történt. A bíróság 89 egyént börtönbüntetéssel sújtott.

Keddén délután vette kezdetét Jeruzsálemben a zsidó nemzeti tanács első teljes ülése. Az ülés elején a nemzeti tanács elnöke és a zsidó hírszolgálati iroda politikai igazgatója éles szavakkal ítélték el a zsidó terrorizmust, amely alkalmas arra, hogy ellenszenvet keltsen a zsidóknak a „Fehér Könyv” elleni harcával szemben.

DÉLI HIRLAP
automata telefonszáma: 28-10.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

As 1938. Jul. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet, alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés nem közzélhető. Házasság szavankint öt lei, minden más rovatban szavankint kettő lei. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetés két felvétel I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 8, II kerület: Tamás-trafik, Piata Badea Cártan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-trafik, Piata Lahovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nógrády-trafik, (Ti volí mellett). Olariu-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-trafik. Bul. Carol 54. — Gálgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—18.

Alkalmazás

Sofőr, józan, hűséges, szakember felvétetik. Közlebbít I., Str. Solderer 5 szám. 1042

Cukrérszégéd felvétetik. Mann II., Str. 3 August 21. 1079

Allást keres

Házvezetőnői állást keres egyedülálló középkorú nő. Vidékre is menne. Cím a kiadóban. 1023

Betegápolást, vagy ehhez hasonló állást válllok. Címeket kérem leadni a kiadóban. 1024

Könyvjobb házimunkára ajánlkozok szerény fizetéssel középkorú nő. Címeket kéri a kiadóban leadni. 1025

Lakás

Háromszobás hallos modern lakás, kertés házban kiadó augusztusra 2200 leiért. III., Str. Ion Vasii 26. Tarján. 1077

Kétszobás olyan lakást keresek, amelyek két bejárata van. Címeket kérem leadni a kiadóban. 1027

Figyelem! **AURA** "Megnyit!

fiókja a Scherter-házban I., Strada Eminescu 5 szám.

Blondel rámak gyártása

Művészi keretek nagy választéka. Mindennemű kereteket gyorsan, szépen, olcsón.

Szíves pártfogást kér: **FOLDVARY**

Adás-vétel

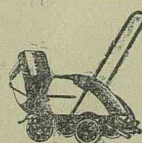
Könyvhaberdendezés csakis modern jókarban lévő megvételre kerestetik. Címeket ármegjelöléssel „Kézpénz” jelölésre a kiadóba kérek. 1026

Jégszekrények egy- és kétajtósak, modern kivitelben kaphatók: **HECKMANN** bádognál. III. Piata Plevnei 1.

Külfönjele

Elveszett az Erzsébetvárosi búcsún egy arany karkötő óra. Becsületesség megtaálaló jutalom ellenében a kiadóba szíveskedjék átadni. 1076

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Gyermekkoscsik, sportkocsik, gyermekágyak gyári áron, I-a minőség, rendkívül olcsó árak és nagy választékban.

Arlap ingyen **Bozsák M. és Fia R. T.** Timisoara II., str. és bórmentve **Aloriel II. Tel. 37-08**